

KATOLIKUS SZEMLÉLETMÓD,
A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS
MEGVALÓSULÁSA
A
TANULÁSI, ISMERETSZERZÉSI
FOLYAMATOKBAN

Katolikus Pedagógiai Szervezési és Továbbképzési Intézet
Budapest, 2006.

KATOLIKUS SZEMLELETMÓD, A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSI NEVELÉS
MEGVALÓSULÁSA A TANULÁSI, ISMERETSZERZÉSI
FOLYAMATOKBAN

Készítette: A KPSZTI Vallásos és erkölcsi neveléssel
foglalkozó munkacsoportja
Budapest, 2006.

Szerkesztette: Grolyóné Szabó Éva
Szerepi Imréné

Előszó:

A KPSzTI Vallásos és erkölcsi neveléssel foglalkozó munkacsoportja egyik céljául tűzte ki, hogy különböző segédanyagok összeállításával segítse a katolikus óvodákban folyó nevelőmunkát.

A most összeállított anyag az elmúlt év közös munkájának, gondolkodásának gyümölcse. Segítségével a katolikus óvodákban dolgozó pedagógusok javaslatokat, ötleteket találhatnak arra vonatkozóan, hogy hogyan kapcsolják össze a különböző ismeretszerzési, tanulási folyamatokat a vallásos és erkölcsi neveléssel.

Munkánkban szem előtt tartottuk azt a fontos szempontot, hogy szükséges a vallásos és erkölcsi nevelés beépítése, ugyanakkor el kell kerülni, hogy erőltetett módon legyen jelen a gyermekek életében. Egybecseng ez a szemléletmód Jelenits István piarista nevelő, irodalmár és hittudós vallásos nevelésről alkotott hitvallásával, aki Német Lászlót idézi saját küldetése értelmének és céljának megfogalmazásakor. Német László gondolatai, Jelenits tanár úr ars poetica-ja – úgy véljük – érvényes minden vallásos nevelési és oktatási intézményre: „A vallásos lelkiakat kibontakozásának épp a gyermekkorban olyan területeken kell történnie, amelyeknek a valláshoz első pillanatban nincsen is közük.. Vagy nem egy nagy, mindent integráló egyetemes érzést akarunk-e a gyermekben kifejleszteni, melyben a világ iránti pietás éppén úgy benne van, mint a maga lehetőségei iránti felelősségtudat, s az emberek, de minden élőlény iránti érdeklődés, tisztelet, irgalom?”¹

Az alább található anyag közreadásával abban szeretnénk segíteni óvodapedagógusainknak, hogy a mai nagyon elvilágiasodott légkörben felnövekvő gyermekek lelkében sikerüljön megfelelő érzékenységet kialakítani a világban a Teremtő által elrejtett jóság, szépség, izgalmas titok iránt. Ezeknek a „felfedezése” fogja majd segíteni a növendékeket abban, hogy a teremtett világ mögött meglássák magát a teremtő mennyei Atyát is.

Jelenits tanár úr írja: „...úgy láttam, értelme van nemcsak a hitnek meg a hittanításnak, hanem épp a vallásos nevelés olyan, egész nevelői programot átszövő módjának is, mint amelyik a szerzetes gimnáziumokban valósulhatott meg...”²

A mai körülmények között már lehetőségünk van minden katolikus intézményben a hitre nevelés ilyenfajta megalapozására.

Reméljük, hogy a Vallásos és Erkölcsi Neveléssel Foglalkozó Munkacsoport legújabb kiadványa beváltja a hozzá fűzött reményeket, ötleteket ad és megkönnyíti az intézményeinkben dolgozók munkáját.

A Munkacsoport tagjainak ez úton is köszönöm fáradozását. Bízom abban, hogy munkájuk gyümölcseit sokan értékelik és élvezik majd a katolikus óvodákban.

Budapest, 2006. szeptember

Szerepi Imréné
Munkacsoport vezető

---

¹ Jelenits István: Küldetésben, Új Ember Kiadó, Budapest, 2000. 10.p

² Jelenits István: Küldetésben, Új Ember Kiadó, Budapest, 2000. 11.p

Ajánlás:

Ma már sokat tudunk arról, hogy az ember életének az a szakasza, amelyet óvodában tölt, mennyire meghatározó a személyiség kibontakozásának szempontjából. Azok a szakemberek, akik az óvodában dolgoznak, a boldogabb jövőért fáradoznak. Tudniillik, ők nem csak a kisgyermek két agyi féltekéjének fejlesztését és harmonikus együttműködését segítik, nem csupán a közösségi lét konfliktusmentes kibontakozását támogatják, hanem a lelki fejlődésnek (irányulásnak) egy rendkívül érzékeny időszakában állnak „bábaként” az ember mellett.

Nagy örömmel tanulmányoztam végig azt a munkaanyagot, amelyet néhány óvónő azzal a szándékkal állított össze, hogy a lelki irányulásokat a teljesebb élet megtapasztalása felé motiválják. (A kereszténység lényege egyébként is: meghívni az embereket a teljesebb életre.) Talán kissé szigorúnak tűnik az „erkölcsi nevelés” kifejezés a kisgyermekkel kapcsolatosan. Látjuk, hogy sokan nem tudnak közmegegyezésre jutni az erkölcs és a jellem mibenlétével kapcsolatosan. Azok a közvetítő eszközök, amelyek szilárdan őrizték eddig a jellemmel kapcsolatos ismereteket – népdalok, népmesék, hitoktatás – jelentősen kiszorultak a hétköznapijaink valóságából. Sokkal inkább a pénzvilág és a piaci élet mohósága szólítgatja a gyermekeinket, mintsem a létezés tisztán megőrzött öröme. Pedig a tétel nagyon egyszerű és megcáfolhatatlan: A boldog ember jellemes, a boldogtalan azonban nem tud jellemes maradni.

Ez a munkaanyag tehát nem valamiféle anakronisztikus nevelési célt irányoz elő, hanem az ember boldogságáért száll harcba, segíti őt, hogy felismerje legbensőbb vágyát: harmóniába kerülni a lét okával és forrásával, szeretni a létezést és azt, aki az életet ajándékozta. Pálháziné Sáreczky Judit óvónő írja: „A mese képei a lét gyökeréig érnek és ’világmagyarázatokat’ közvetítenek.” A világ őserije a rend. A rossz jelen van, de a jó mindig föléje kerekedhet. Ha a gyermek tud a jóról, és hisz benne, akkor képes küzdeni érte. Az erkölcsi életre nevelés nem abból áll, hogy érdekesítően beszélünk az erkölcsi élet szépségéről, hanem abból, hogy képessé tesszük az embert a hősies döntésekre és helytállásokra. S ez a fantázia megtermékenyítésével, az élet szépségének feltárásával, az eszmények iránti vonzalom felszításával kezdődik. Ezt követően, pedig felfedezéseket tehetünk a valódi boldogság létsíkjaiban.

Dicséretes az a tisztánlátás és józan törekvés, amely a katolikus szemléletmóddal kívánja gazdagítani az ének-zene, a vers és mese, a rajzolás, valamint a testkultúra nevelését. Aki ezt teszi, az egy boldogabb jövőért száll síkra, nem csupán a szenvedélyes szavak szintjén, hanem a hitből táplálkozó konkrét, okos tettekkel is. A hit az a képesség, amely a még nem tapasztalt dolgokat is képes már szemlélni. Erre csodálatos érzéke van a kisgyermeknek. A nevelő feladata, hogy ezt a képességet aktivizálja és fejlessze.

Gratulálok a munkaanyag szerkesztőinek és összeállítóinak. Isten áldása legyen a megvalósításon is!

Dunakeszi, 2006. szeptember

Szabó József László
Dunakeszi-Alag plébánosa

Mottó:

„Bármit szóltok és tesztek, mindent az Úr
Jézus nevében tegyetek, s adjatok hálát
általa Istennek, az Atyának.”

(Kol 3,17)

A témához kapcsolódó ó- és újszövetségi szentírási lelőhelyek

„Ujjongjatok Istenemnek, földek, mind,
zengjétek nevének dicséretét!
Járuljatok eléje dicsőítő énekkel!
Mondjátok Istennek: Mily csodálatosak a te műveid!”

(Zsolt 66 (65) 1-3a)

További lelőhelyek:

Kivonulás könyve	15,20- 21
Bírák könyve	5,3
Sámuel I. könyve	16,16a
Sámuel II. könyve	22,1
Krónikák I. könyve	6,16,17a; 15,16; 15,19-21; 15,28; 25,1-7
Nehemiás könyve	11,17a
Zsoltárok könyve	149,1-3; 92 (91) 1-2
Izajás könyve	12,1-2; 24,16; 26,1
Lukács evangéliuma	1,46-49; 2,14

I. AZ ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN

Kodály Zoltán a zenei nevelés általános irányelveit az alábbiakban fogalmazta meg:

- A zenei nevelést születéstől kell kezdeni (a születés előtt 9 hónappal)
- A saját néphagyományból kell kiindulnia (a nyelv és a dallam tökéletes egységet alkot)
- Az éneklésnek jelentős szerepe van (az aktív zenélés legtermészetesebb módja)
- Közvetlen élő zene alkalmazása (éneklés, hangszeres játék)
- Tervszerűen felépített nevelési rendszer és módszer (az óvodapedagógus felelőssége)

Mindezeket megvalósítva cél:

- A zenét értő,
- a zenét élvező,
- a zenét művelő ember nevelése.

A fentebb megfogalmazottak az alábbiakkal egészülnek ki a katolikus óvodákban:

- Az éneklés imádságként is legyen része az óvodai életnek. „Aki énekel, kétszeresen imádkozik.”
- A közös éneklés, élmények, örömök biztosítása az óvodai közösségre formáló hatással van.
- A dalanyagba kerüljenek be vallásos tartalmú énekek is, korcsoportnak megfelelően.
- A hangszerekkel történő ismerkedés keretében lehetőség szerint ismerkedjenek az orgona hangjával, a csengővel.
- Mindenki más-más adományt kapott. Nagy dolog, hogy mások adományát élvezhetem, és mások élvezik az én adományaimat. Nem baj, ha valamiben gyengébb vagyok, de amit tudok, azt szívesen adjam.

Az óvoda feladata az ének-zene, énekes játékok területén

- Zenei nevelésünknek elsősorban a magyar néphagyományra kell támaszkodnia. A magyar gyermek anyanyelve a magyar nyelv, zenei anyanyelve a magyar gyermekdal. (Kodály Zoltán)
- Életkornak megfelelő, művészi értékű dalanyag felhasználása (művészeti nevelés)
- Zenei hallás és ritmusérzék fejlesztése.
- Tiszta, könnyed éneklés megvalósítása.
- A módszertan alapos ismerete (tudatosság, tervszerűség, játékoság megléte).

Milyen isteni tulajdonságokra lehet felhívni a gyermekek figyelmét?

Bölcsesség (a hangszerek változatossága)
Fantázia (a zenében fellelhető változatosság)
Szépség (érzelmi hatás)
Szeretet

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

Szeretet, összetartozás
Öröm, hála, megbecsülés
Felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
Szertartások kialakítása
Kultúra – Istennel való kapcsolat alakítása
Internalizáció – Belső élménnyé tenni az Istennel való kapcsolatot

Kapcsolatteremtést javasolunk:

- A különböző témakörök és az isteni tulajdonságok,
- a témakörök és az erkölcsi tulajdonságok alakítása között.

Az ének, zene, énekes játékok és a vallásos és erkölcsi nevelés komplex megvalósulása a különböző korcsoportokban

3-4 évesek

Kötetlen tevékenységforma, időtartam az év végére 10 – 15 perc.

ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

*Mondókák (5-7),
Gyermekdalok (2-3 műdal),
Énekes játékok (10-14).*

- Állóhelyzetben ismétlődő játékos mozdulatok, körformában állás, indulás gyakorlása.
- Állatokról, virágokról, növényekről, a gyermekek környezetéről szóló mondókák, gyermekdalok és énekes játékok alkalmazását javasoljuk.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- Magas-mély reláció – oktáv távolságban, a relációt térben mutatása nagy elmozdulással.
- Halk-hangos különbségének megtapasztalása, felismerése, gyakorlása beszédben, zörejen.
- Motívumvisszhang játékos megvalósítása – egyszerű dallamfordulat visszaéneklése.
- Hangszínek megfigyelése – 2-3 élesen eltérő zörej, emberi hang, ütős hangszer hangszínének megkülönböztetése.
- Zenehallgatás – óvónő énekének, hangszeres játékának hallgatása érdeklődéssel.

Ritmusrészék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés felismerése, hangoztatási lehetőségek megismerése és gyakorlása játékos mozdulatokkal.
- Tempókülönbségek (gyors, lassú tempó) észrevétele és a különböző tempó követése egyszerű mozgással.

Mozgás, térforma

- Játékos mozdulatok végzése egyénileg az óvónővel, kis csoportban együtt mondókázás, éneklés közben.

Ütőhangszerek, hangszerek

- Egyszerű ritmushangszerek használata.

Zenei formaérzék

- Egyszerű beszélt és énekelt ritmusmotívum visszaadása.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, ének, zene, énekes játékok területén:

- Mindent ajándékba kaptunk, az állatokat is, amiket a mennyei Atya teremtett. Rácsodálkozunk az állatok sokféleségére, megköszönjük az Atyának.
- Isten teremtette az állatokat, amik hangját megfigyelhetjük, utánozhatjuk. (madár – magas, medve – mély; cica – halk, elefánt – hangos; stb.)
- A növényeket is a mennyei Atya teremtette. Rácsodálkozunk a növények szépségére, köszönetet mondunk értük a mennyei Atyának.
- Gyönyörű a teremtett világ. Harmónia van a természetben. Köszönetet mondunk érte a mennyei Atyának.
- Isten bölcsességét dicséri, hogy sok érdekes hangszer van.
- Mennyei Atyánk örvendeztet minket a zenében rejlő játékossággal.
- Javasoljuk az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazását.
- Vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történjen.
- A javasolt vallásos tartalmú énekek korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

Erkölcsei nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, ének, zene, énekes játékok területén:

- Az állatok szeretetére nevelés alapozása.
- A növényekről való gondoskodás alapozása.
- Rácsodálkozás, szeretet, öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása az állatokért.
- Rácsodálkozás, szeretet, öröm, hála, megbecsülés – Hálaadó ima elmondása a természetben, a természetért.
- Szeretet, öröm, hála, megbecsülés lehetőségeinek kihasználása.
- A kétszemélyes játék segíti a gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt kapcsolat pozitív érzelmi alakítását.
- Kapcsolatteremtési készség alakítása kétszemélyes, ölbeli játékokkal, az óvónő példája nyomán (Csip, csip, csóka..., altatók, ringatók). Biztonságérzet alakítása.
- Közösségi élmények biztosítása a játékos gyakorlás során.
- Amikor megfogjuk egymás kezét, azt jelenti, hogy szeretjük egymást.
- Egymással való kapcsolat alakítása.
- A hangszerek megbecsülésére nevelés – vigyázzunk rájuk.
- Öröm, hálaadás a hangunkért, az egészségünkért.
- Öröm, hálaadás az éneklés, a zene ajándékáért
- Az éves terv összeállításakor a saját zenei kultúránkra jellemző dalanyag választását javasoljuk.

Kötetlen, vagy kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 20 – 25 perc.

ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI

*Mondókák, kiolvasók (4-6),
Gyermekdalok (3-4 alkalmi dal),
Énekes játékok (12-15).*

- Utánzó mozgás, kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- Magas-mély reláció – oktáv, kvint távolságban a reláció térben jelölése. Ismert egyszerű dallam térben mutatása. A dal kezdő hangjának váltásakor annak átvétele.
- Halk-hangos különbségének megtapasztalása, felismerése, és alkalmazása beszédben, énekben és tapsoláskor.
- Dallamfelismerés (zenei emlékezet fejlesztése) – jól ismert dalokat szöveg nélkül is felismernek.
- Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése) – motívumok váltva halkán, hangosan.
- Motívumvisszhang játékos megvalósítása – egyszerű dallamfordulat visszaéneklése.
- Hangszínek megfigyelése – finomabb zörejek, egymás hangjának felismerése, a környezet, a természet zörejeinek felismerése.
- Zenehallgatás – az óvodapedagógus énekének, hangszeres játékának figyelmes hallgatása.

Ritmusérzék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés felismerése, hangoztatási lehetőségek megismerése és gyakorlása tapssal, járással.
- A ritmus felismerése, a hangoztatási lehetőségek megismerése, mondókák, dalok ritmusának kiemelése.
- Tempókülönbségek (gyors, lassú tempó) észrevétele beszéd, ének, mozgás közben. A különböző tempók (gyors, lassú) tartásának gyakorlása.

Mozgás, térforma

- A csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, játékos mozdulatok esztétikus végzése, egyszerű táncmozdulatok megismerése.

Ütőhangszerek, hangszerek

- Dob, cintányér, fémháromszög használata, maguk készített hangszerek használata.

Zenei formaérzék

- Motívum (4-es egység) hangsúlyának kiemelése játékos mozdulatokkal, ritmus és dallamvisszhang játékok.

Zenei alkotókedv

- Dallamfordulatok kitalálása (név, köszönés, stb.) motívumokkal.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, ének, zene, énekes játékok területén:

- Érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése, empátia alapozása.
- Merjük kimutatni szeretetünket Isten és egymás felé, ezt az érzést dalaink is tükrözzék.
- A teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.
- Visszhang a természetben – csodálatos a világunk. (A teremtett világra való rácsodálkozás képességének alakítása.)
- Isten különböző hanggal áldotta meg teremtményeit. Lehet utánozni a hangokat.
- Figyeljünk minden hangra.
- Saját érzelmeink kifejezése a zenén keresztül.
- Hála az Istentől kapott adományokért – szép hang.
- Fantáziája: a zenében fellelhető változatosság észrevétele.
- Mindennek megvan a maga ritmusa – szív, évszakok, nappal és éjszaka.
- A keresztvetés 3-as egysége.
- Gyors ritmus – öröm, a szívünk is hevesebben ver. Lassú ritmus – szomorúság, bánat kifejezése.
- A szép térformára való rácsodálkozás, öröm. (Esztétikum-harmónia)
- Ismerkedés a szentmisén használatos hangszerekkel.
- Az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazása.
- Vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történjen.
- A javasolt vallásos tartalmú énekek korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, ének, zene, énekes játékok területén:

- Magatartási és viselkedési normák megismerése, gyakorlása.
- Az odafigyelés alakítása – alkalmazkodó képesség alakítása.
- Kiolvasók alkalmazásakor és a játékos gyakorlás során a közösségi érzés alapozása.
- A szeretet kifejezése az is, hogy udvariasan, halkan beszélünk egymással.
- Saját értékek felismerése, hálaadás a kapott ajándékokért.
- A templomban való beszéd halk.
- Egymással való kapcsolat alakítása, tiszteletre, türelemre nevelés egymás meghallgatásával.
- Közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg a dallal. – Ne csak a kézzel fogható ajándékoknak örüljenek.
- Hálaadás a hangoztatás örömeért.
- A kör kialakításával összetartozásunkat is kifejezzük.
- Minden térformának megvan a szabálya, amihez alkalmazkodni kell.
- Az együtt zenélés öröme segíti az erkölcsi nevelést.
- Rácsodálkozás, hálaadás, közös öröm.
- A spontán énekelgetés, ritmusgyakorlat öröme, értékelése.
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.

Kötetlen, vagy kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 30 – 35 perc.

ÉNEKLÉSI KÉSZSÉG

*mondókák, kiolvasók (3-4),
gyermekdalok (5-6 műdal),
énekes játékok 20-26).*

- Bonyolultabb játékok, párcsere, hidas, kapus játékok, sorgyarapító, fogyó játékok.
- Néphagyományok megismerése a magyar gyermekdalokon és népi játékokon keresztül.
- Kreativitás fejlesztése.

ZENEI KÉPESSÉGEK FEJLESZTÉSE

Hallásfejlesztés

- Magas-mély reláció – térben mutatják az ismert dallamokat lassú tempóban, motívumok dallamvonalát mutatják.
- Halk-hangos különbségének felismerése, halk-hangos, gyors-lassú fogalompárok együttgyakorlása.
- Dallamfelismerés (zenei emlékezet fejlesztése) – kezdő, vagy belső motívumról.
- Dallambújtatás (belső hallás fejlesztése) – rövidebb, hosszabb egységekkel, belső éneklésnél is folyamatos tempóban.
- Motívumvisszhang – motívum visszaéneklés kitalált szöveggel csoportosan és egyénekenként folyamatosan.
- Hangszínek megfigyelése – sokféle zörej és zenei hang, egymás hangjának felismerése, kis eltéréssel zaj iránya, távolsága, közeledés, távolodás.
- Zenehallgatás – hosszabb énekelt, vagy hangszeren előadott dal figyelmes hallgatása.

Ritmusérzék fejlesztése

- Egyenletes lüktetés – egyenletes lüktetés és ritmus közötti különbség felismerése, összekapcsolása.
- Ritmus, kettes lüktetés – dalritmusok kiemelése, dalfelismerés ritmusról. A hangsúly hangoztatása dobbantással, tapssal.
- Tempókülönbségek, gyors, lassú tempó különbségének felismerése, tempótartás önállóan is.

Mozgás, térforma

- Változatos térforma, egyöntetű mozgás, játékos táncmozdulatok gyakorlása.

Ütőhangszerek, hangszerek

- Dob, fémháromszög, cintányér, ritmuspálca, stb. egyéni, változatos használata a dalokhoz alkalmazva.

Zenei formaérzék

- Motívumok hangsúlyainak kiemelése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
- Ritmus és dallamvisszhang játékos gyakorlása.

Zenei alkotókedv

- Zenei kérdés, felelet kitalálása motívumonként.
- Mondókára dallamkitalálás.
- Saját szöveg énekelve (szöveg és dallam kitalálása).

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében, ének, zene, énekes játékok területén:

- Halljanak a gyermekek arról, hogy szűkebb közösségünk az óvoda (ezen belül a csoportok) egy nagyobb közösségbe, Isten országába tartozik.
- Az ünnepkörökhöz kapcsolódó vallásos énekek alkalmazása.
- A teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.
- A szeretet kifejezése az is, hogy udvariasan, halkán beszélünk egymással.
- Az imádság halk. A mennyei Atya így is meghall minket.
- A felelgetős játékok nagy távlata a zsolozsmázás előképe. (A misén felelés a papnak)
- A hangunk nagy ajándék. Adjunk hálát érte, vigyázzunk rá.
- Érzelmi nyitottság, ráhangolódás, az érzelmek kifejezése, a zenében rejlő hangulatok összehasonlítása.
- Saját érzelmek megfogalmazása zenehallgatás kapcsán.
- Ízlésformálás, egyéniség formálása.
- Hála az Istentől kapott adományokért – szép hang, jó hallás.
- A keresztség 3-as egysége.
- Szünet – „a 7. napon megpihent”.
- Hálaadás a hangoztatás örömeért.
- Ismerkedés a szentmisén használatos hangszerekkel.
- A gyermekek bevonása az „óvodás misébe” – kiscsengő használata.
- Isten mekkora változatossággal bír a természetben is – ütőhangszerek keresése – pl.: a fa törzsén dobolni, stb.
- Rácsodálkozás, hálaadás, közös öröm.
- Alkotókészség, kreativitás erősítése.
- Minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladatunk, hogy azt felismerjük, kiemeljük és fejlesszük.
- Vallásos énekek, köszöntők tervezése az életkori sajátosságoknak és a csoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történjen.
- A javasolt vallásos tartalmú énekek korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

**Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében,
ének, zene, énekes játékok területén:**

- Tolerancia – mások elfogadása és segítése, türelem alakítása.
- Udvariassági szabályok gyakorlása.
- Közösségi érzés fejlesztése – közös öröm, együttjátszás, együvé tartozás, hazaszeretet alakítása. – „Fogadd el az emberek másságát, azáltal válsz te is elfogadhatóvá mások számára”
- Saját értékek felismerése, hálaadás a kapott ajándékokért.
- Egymással való kapcsolat alakítása.
- Tiszteljük és fogadjuk el egymást olyan hanggal, amilyennel a mennyei Atya megáldott minket.
- Közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozunk meg a dallal. Ne csak a kézzel fogható ajándékoknak örüljenek.
- Beszélgetés a munkavégzés ritmusáról.
- Közösségi élmények biztosítása a játékos gyakorlás során.
- Egymásra figyelés gyakorlása, alkalmazkodás.
- Egymásra figyelés, közös öröm (esztétikum-harmónia).
- Jelkép a körforma: mindenki egyformán fontos, mindenki beletartozik. Az összetartozásunkat is kifejezzük vele.
- Minden térformának megvan a szabálya, amihez alkalmazkodni kell. (Sor, hullámvonal, stb.)
- Közösségi fegyelem, önfegyelem-kitartás alakítása.
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.

Mintavázlatok:

1. Vázlat

Időpont: március eleje

Korcsoport: 3-4 évesek

Témája: március 15-e, nemzeti ünnepünk közeledik

Anyaga:

Gyí, te paci, gyí te ló... mondókaismétlés (ÉZÓ 33.),

Gyí, paci, paripa... dalismétlés (Jár a baba, jár: 90.),

Koszorú, koszorú... új dalos játék (ÉZÓ 105.),

A mi zászlónk... vers a kezdeményezéshez (Ima és énekgyűjtemény 19. o.)

Menetel az ezred, döng a lépés... zenehallgatás (Európai gyermekdalok)

Nevelési cél:

A hazaszeretetre nevelés – annak tudatosítása, hogy mi magyar emberek vagyunk, Magyarországon élünk, magyar nyelven beszélünk, összetartozunk, és csodaszép a nemzeti zászlónk.

Feladat:

Hallásfejlesztés – hangszín felismerés.

Örömmel és büszkeséggel éljék át a huszárokról, lovakról, küzdelemről szóló énekeket, mondókákat.

Módszerek:

Rövid beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, ismétlés, pozitív megerősítés, utánzó, játékos mozgás gyakorlása.

Eszközök:

Papírcsákó, papírkard, koszorú fejdísz, furulya, nemzeti zászló.

Előzmény:

Papírcsákó, papírkard hajtogatása a játékidőben, az érdeklődő gyermekeknek.

1. Kezdeményezés, az érdeklődés felkeltése:

A játékidőben elkészített csákók, kardok kiosztása, a félkörben elhelyezett székekre az érdeklődő gyerekeket fordítva, lovagló ülésben ültetem.

Mondókaismétlés és „lovagolás” egyenletes mozgással:

„Gyí, te paci, gyí, te ló...” 4-5x.

A nemzeti zászló lobogtatása:

„A mi zászlónk gyönyörű... „, vers.

Hazaszeretetre (erkölcsi) nevelés:

Rövid beszélgetés a hazaszeretetről (ország, nemzeti színű zászló, nemzet, nyelv, összetartozás...), a közelgő ünnepről.

2. Ismétlés:
„Gyí, paci, paripa...” dal – „lovaglás” egyenletes mozgással.
3. Az új dalos játék bemutatása, közös játék:
A játék ismertetése után eljátsszuk annyiszor, hogy mindenki szerepelhessen, aki szeretne – hangszín felismerés, szerepcsere: „Koszorú, koszorú...”. (pozitív megerősítéssel bátorítom a gyermekeket az önálló szereplésre)
4. Zenehallgatás:
Az óvónő furulyajátéka, majd éneke: „Menetel az ezred, döng a lépés...”
5. Visszavezetés a játékba:
Ügyességi játék a papírkardokkal, nemzeti színű zászló színezése.

Orossné Seper Ildikó
Győr, Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont- Óvoda

2. Vázlat

Időpont: március

Korcsoport: 4-5 évesek

Témája: tavaszvárás

Anyaga:

Fű, fű, fű... mondóka ismétlése (ÉZÓ 30.),
Fecskét látok, szeplőt hányok... dalisméltés (ÉZÓ 201.),
Én kis kertet kerteltem... dalisméltés (ÉZÓ 64.),
Bújj, bújj zöld ág... új dalos játék (ÉZÓ 160.),

Ki teremtette ezt a világot... ének a kezdeményezéshez (Jertek énekeljünk: 92.),
Somvirág, somvirág... zenehallgatás (Gryllus V. – Kányádi S.)

Nevelési cél:

Ébredjen fel a hála a szívükben a mennyei Atya ajándékozó szeretete láttán – örömmel énekeljenek az ébredező természetről, a tavasz ajándékairól. Köszöntsük énekünkkel a mennyei Atyát.

Feladat:

A játékos utánzó mozdulatokkal fejezzék ki az örömeiket.
Egyenletes lüktetés érzékeltetése,
Ritmusképzés: ismerkedés a szünettel (jelzése: széttárt tenyerek),
Új térformával ismerkedünk (kaputartás, átbújás, két oszlop kialakítása...).

Módszerek:

Rövid beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, ismétlés, pozitív megerősítés, szeretetteljes fegyelmezés...

Eszközök:

Stilizált papírvirágok, „zöld ág” krepp papírból (a kaputartáshoz), játék dobok, dobverők, ritmushangszerek (fémháromszög, cintányér, ütőfa), metallofon...

1. Motiváció:

Rövid visszaulálás a reggeli áhítatra – megérkezett a tavasz.
(A tanult vers felidézése Sarkadi Sándor: Gólyahír). „Ki teremtette ezt a világot...”
énekekkel érdeklődés felkeltése.

2. Mondóka- és dalisméltés

Egyenletes járással, tapssal az egyenletes lüktetés érzékeltetése – „Fű, fű, fű...”.
A mondóka ritmusának hangoztatása, a szünet érzékeltetése széttárt tenyérrel.
Dalisméltés játékos mozdulatokkal: „Fecskét látok, szeplőt hányok...” 3x, „Én kis
kertet kerteltem...” 2-3x

3. Ritmusképzés:

Az egyenletes lüktetés érzékeltetése dobbal (együtt), majd egyéenként fémháromszöggel, cintányérral és ütőfával a Fecskét látok, szeplőt hányok... kezdetű dalra.

4. Az új dal bemutatása, ismerkedés a játékkal:

„Bújj, bújj zöld ág...” az óvónő éneke, majd együtt ismétlés a gyerekekkel 2x. A zöld ág (eszköz) kapcsán felelevenítjük az éledő természet szépségét, megfogalmazzuk: örömet érzünk és hálát adunk a mennyei Atyának, hogy végre eljött a tavasz, újra zöldellnek, virágoznak a fák, bokrok.

5. Zenehallgatás:

Az óvónő játéka metallofonon, majd éneke: „Somvirág, somvirág, aranysárga a világ...”. Legyünk minél többen a szabad levegőn. Kérjük szüleiket, hogy menjenek kirándulni, örüljenek a szép teremtett világnak, a mennyei Atya ajándékának!

Orossné Seper Ildikó
Győr, Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont- Óvoda

3. Vázlat

Időpont: május

Korcsoport: 5 -7 (8) évesek

Témája: pünkösd

Anyaga:

A pünkösd rózsza – dalos játék ismétlése (ÉZÓ 158.),
Mi van ma, mi van ma... dalisméltés (Jézus hív és vár: 95. o.)
Elhozta az Isten piros pünkösd napját... új dal (Jézus hív és vár: 94. o.)

Szentlélek jövel... zenehallgatás (Jézus hív és vár: 133. o.).

Nevelési cél:

A pünkösd tartalmának mélyebb átélése a közös énekléssel, mozgással, a szép kellékek segítségével, élményszerzés a többi óvodás számára.

A pünkösdhöz kapcsolódó népszokás – a pünkösdölő – felelevenítése.

Feladat:

Az új dal, a tánclépések, a térformák megtanulása, gyakorlása.

A jelképek, az új fogalmak tartalmának megismerése (pünkösd, pünkösdölő, pünkösd királyné, cinkus, baldachin, fátyol...).

Az egyenletes lüktetés megéreztetése a tánclépésekkel, egymásra figyelés, egymáshoz igazodás.

Módszerek:

Rövid beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, ismétlés, pozitív megerősítés, szeretetteljes fegyelmezés...

Eszközök:

Díszes nagykendő; szalaggal, selyemvirággal feldíszített „pálcák”; királynéi jelmez; kiskosár; a lányoknak színes virágkoszorúk; furulya.

1. Motiváció:

„Közös ünneplésre készülünk.” Folytatjuk a hagyományt, hogy a nagycsoportosok a „pünkösdölő” bemutatásával teszik emlékeztetővé az ünnepet. Rövid beszélgetéssel elevenítjük fel az ismereteiket a pünkösdről (Jézus ígérete, a Szentlélek eljövetele, lángnyelvek megjelenése, változás az apostolok életében, a nekünk szóló üzenet...).

2. Zenehallgatás, majd ismerkedés az új dallal:

Szentlélek jövel... (zenehallgatás). Rövid magyarázat a pünkösdölés hagyományáról – a kellékek, jelmezek bemutatásával.

Az óvónő furulya játéka: „Elhozta az Isten piros pünkösd napját...”, majd bemutatása énekhangon. Rövid párbeszéd az új fogalmak tartalmáról.

Az új dal gyakorlása.

3. Gyermektánc ismétlés:

„Mi van ma, mi van ma...” Egyszerű tánclépés felelevenítése: sarokkoppantás gyakorlása, a helyes kéztartás erősítése (kéz a csípőn). A táncot 2-3x járjuk el.
„Pünkösdi róza...” dalos körjáték szerepcserével. Annyiszor játsszuk el, hogy a szerepelni vágyó gyermekek mind sorra kerüljenek.

4. Szereposztás, a kialakítandó térformák bemutatása és gyakorlása, az új dal ismétlése

A dalok és a dalos játék összefűzése kellékhasználatlaltal.

Orossné Seper Ildikó
Győr, Apor Vilmos Katolikus Iskolaközpont- Óvoda

II. A VERS, MESE MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN

- A mese nyelve mágikus, teremtő nyelv. Fontos segítség a világot tanuló gyermeknek.
- A gyermek a mesét osztatlan figyelemmel hallgatja. Gondolkodása és érzései még nem különültek el.
- A mese képei a lét gyökeréig érnek és „világmagyarázatokat” közvetítenek a gyermek számára. (Rend van a világban; jelen van a rossz, de legyőzhető; az úton – fejlődésen végig kell menni.)
- Az érzelmi – esztétikai nevelés elengedhetetlen része, az erkölcsi nevelés fontos tényezője.
- Komplexen áthatja az óvodai élet egészét, minden területen megjelenik.
- A különböző életkorokban más-más mesét képesek befogadni. (Egyszerű, egy szálon futó, több szálon futó mese.)
- Legyen minden korcsoport számára megfelelő törzsanyag. Ennek összeállításakor szükséges figyelni a magyar nyelvre jellemző szavak, szófordulatok jelenlétére. (Anyanyelvi nevelés feladatai.)
- A kiválasztott versek, mesék kapcsolódjanak az aktuális évszakhoz, ünnephez, néphagyományhoz.

A jó mesemondás feltételei:

- Minél egyszerűbben, megfelelő hangsúllyal és mimikával meséljünk, hogy a gyermek fantáziája teret kapjon a belső képek létrehozásához.
- Egy mesét hosszabb időn keresztül meséljünk, hogy a gyermek elmélyülhessen annak világában, többször, biztonságos ismerősséggel átélhesse annak minőségeit, feszültségeit, a feloldását.
- Magunk által kitalált mesét is mondjunk. Ez fokozza az együttlét örömét, erősíti a figyelmet.
- A mesét kívülről mondjuk. Ekkor tudunk figyelni a metakommunikációra, a kapcsolatteremtő beszédre, cselekvésre, az egyes gyermeknél megjelenő igényre (pl.: ölbevétel, ...).

A fentebb megfogalmazottak az alábbiakkal egészülnek ki a katolikus óvodákban:

- A vers, mese anyagában jelenjen meg az aktualitásnak megfelelően vallásos tartalmú vers, irodalmi alkotás.
- Fordítsunk figyelmet bibliai történetek dramatizálására, az Egyház némely szentje életének megismertetésére. (Korcsoportnak és fejlettségi szintnek megfelelően.)
- A meséket, valamint a bibliai történeteket és a szentek életének történeteit igyekezzünk elkülöníteni egymástól (helyszín, jelzés...).

Milyen isteni tulajdonságokra lehet felhívni a gyermekek figyelmét?

Bölcsesség (az ismeretek felkínálása, az állatmeséken keresztül erkölcsi értékek közvetítése)
Fantázia (a versekben, mesékben fellelhető változatosság)
Szépség (érzelmi hatás)
Szeretet

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

Szeretet, összetartozás
Öröm, hála, megbecsülés
Felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
Bizalom – érzelmi szükséglet kielégítése
Képzlet – átélni Isten szeretetének valóságát
Ritualizáció – lelki felfogóképesség fejlődése
Internalizáció – belső élménnyé tenni az Istennel való kapcsolatot

Kapcsolatteremtés:

- A különböző tevékenységek és az isteni tulajdonságok,
- a tevékenységek és az erkölcsi tulajdonságok alakítása között.

A vers, mese területeibe beépülő vallásos és erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban

3-4 évesek

Kötetlen tevékenységforma, spontán adódó helyzetekben a nap folyamán bármikor elkezdhető. Időtartam az év végére 5 – 10 perc.

MONDÓKÁK (8-10 mondóka, vers)

Énekelt mondókák

- Segítenek a beszoktatás időszakában (pl.: Ciróka, maróka...).
- Változatos részei a népi gyermekköltészetnek.

Mondókajátékok

- Felnöttek mondókái a gyermekek szórakoztatására, tanítására (pl.: lovagoltatók).
- A gyermekek versei, mondókái, játékos rigmusai.

Mesemondókák

- Rövid történetek mondókaszerkezetbe foglalása.

VERSEK

Önmagukról, környezetükről szóló versek

- A gyakorlati élet szükségéből, a gyermekek játékra hajló kedvéből fakadnak.
- Rövid terjedelműek (4-6 sorosak).
- Elsődleges a ritmus és a hangzás.

MESÉK (10-12 új mese megismerése az év során)

- Egyszerű történeteket beszélnek el érdekesen, elevenen, mulatságosan.

Halmazó és láncmesék

- Az erősen kötött forma az uralkodó.
- A formális elemek, a ritmus, a rím, az alliteráció az ismétlés, a halmazás játéka adja meg a mese értékét.

Állatmesék

- Mesekincsünk legősibb rétegét alkotják.
- Emberi jellemnek, jellemtípusnak állatok alakjában való szemléltetése.
- Rejtetten tanító szándékú gondolat húzódik meg bennük.

VERSES MESÉK

- Versszerkezetbe foglalt, egyszerű történetet bemutató mű.

A szentekről való megemlékezés és a bibliai történetek feldolgozása 3-4 éves korban – lásd a nevelési terület végén levő táblázatban!

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Fohászok mondogatása fontos (mennyei Atyáról).
- Szépsége: az érzelmi hatás kiaknázása.
- Figyeljünk a versek témájára, hangulatára.
- A javasolt imák korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Közösségteremtő, ugyanabban az élményben részesülnek.
- Egymással és a mesélővel való kapcsolatteremtés.
- A megfelelő mese kiválasztásának fontossága.

Kötetlen tevékenységforma, spontán adódó helyzetekben a nap folyamán bármikor elkezdhető. Időtartam az év végére 10 – 15 perc.

MONDÓKÁK (6-7)

Mondókamesék

- Rövid történetek mondókaszerkezetbe foglalása.

Népi mondókák

- Változatos részei a népi gyermekköltészetnek.

Állatokról, tárgyokról, természetről szóló mondókák

- A gyakorlati élet szükségéből, a gyermekek játékra hajló kedvéből fakadnak.
- A környezet megismerését segítik.
- Rövid terjedelműek (8-10 sorosak).
- Elsődleges a ritmus és a hangzás.

VERSEK (6-7)

- Népköltészeti ihletésűek
- Önmagukról, környezetükről, állatokról, évszakokról szóló versek
- Érdekes hangzású, 8-10 soros versek megismerése javasolt.

KIOLVASÓK (2-3)

- Játék részeként alkalmazzák.

MESÉK (12-14 új mese megismerése az év során)

Halmazó és láncmesék

- Az erősen kötött forma az uralkodó.

Állatmesék

- Emberi jellemnek, jellemtípusnak állatok alakjában való szemléltetése.
- Rejtetten tanító szándékú gondolat húzódik meg bennük.

Egyszerűbb szerkezetű tündérmesék

- Életkori sajátosságok figyelembe vétele.
- Érzelmi kapcsolat alakítása.

Magyar népmesék és műmesék

- Változatos előadásmódok alkalmazása.
- Érzelmi kapcsolat alakítása.

VERSEK MÉSÉK

- Egyszerű történetet bemutató, versszerkezetbe foglalt mű.
- Állatokról szóló.

A szentekről való megemlékezés és a bibliai történetek feldolgozása 4-5 éves korban – lásd a nevelési terület végén levő táblázatban!

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Fohászok mondogatása fontos (Jézusról).
- Szépsége: az érzelmi hatás kiaknázása.
- Figyeljünk a versek témájára.
- Vallásos tartalmú versek, verses imák alkalmazása.
- A javasolt imák korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Elfogadni bizonyos helyzeteket – alázatra nevelés.
- Közösségteremtő, ugyanabban az élményben részesülnek.
- Egymással és a mesélővel való kapcsolatteremtés.
- A megfelelő mese kiválasztásának fontossága.
- A mesék előkészíthetik a hitérzékenységet az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével.

Kötetlen, vagy kötött tevékenységforma, spontán adódó helyzetekben a nap folyamán bármikor elkezdhető. Időtartam az év végére 20-25 perc.

MONDÓKÁK (10-12)

Népi mondókák

- Kiszámoló, hintázó, párválasztó, stb. mondókák.

Tréfás mondókák

- Felelgető, közösen hangoztatható tréfás mondókák.

Állatokról, tárgyakról, természetről szóló mondókák

- Lehetőség szerint mozgással egybekötve történjen a megismerés.

Halandzsa

- Saját szórakozásukra kitalált szövegek.

VERSEK (6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak)

- A gyermekkor élményvilágára épülő versek
- Hazafias versek
- Más népek versei

KISZÁMOLÓK (4-5)

- Társakkal való közös játékhoz szükséges.

MESÉK (14)

Állatmesék, környezetükről szóló mesék

- Kedves mesehősükkel történt eseményeket megjelenítik a játékukban.

Tréfás mesék

- Megértik a mese humorát.

Tündérmesék

- Belső képzeleti képek készítése – fantázia.

Tanmesék

- Megértik a mese tanítását, külön megfogalmazás nélkül is.

Magyar népmesék és műmesék

• Fontos a néphagyományaink ápolása – saját környezetünkben fellelhető népmesék megismerése.

- A bábozás, dramatizálás a gyermekek kedvelt tevékenysége közé tartozik.

Más népek meséi

VERSES MESÉK

**Egyszerű történetet bemutató
Állatokról szóló**

FOLYTATÁSOS MESÉK

- A folytatásos mesék szálait össze tudják kötni.

**A gyermekhez közel álló történeteket tartalmazó
Állatokról szóló**

A szentekről való megemlékezés és a bibliai történetek feldolgozása 5-7 (8) éves korban – lásd a nevelési terület végén levő táblázatban!

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Fohászok mondogatása fontos (Gyakoriság és jelzők a különböző élethelyzetekben).
- Szépsége: az érzelmi hatás kiaknázása.
- Figyeljünk a versek témájára.
- Vallásos tartalmú versek, verses imák alkalmazása.
- A javasolt imák korcsoportonkénti elosztása a Jézus hív és vár című segédanyagban található.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében, a vers, mese területén:

- Elfogadni bizonyos helyzeteket – alázatra, realitásérzékre nevelés.
- Közösségteremtő, ugyanabban az élményben részesülnek.
- Egymással és a mesélővel való kapcsolatteremtés.
- A megfelelő mese kiválasztásának fontossága.
- A mesék előkészíthetők a hitérzékenységet az igényességgel, a pozitív értékek képviselésével.

SZENTEKRŐL VALÓ MEGEMLÉKEZÉS

SZENTEK	3-4 ÉVESEK	4-5 ÉVESEK	5-7 (8) ÉVESEK
Az óvoda védőszentje	Halljanak az óvoda védőszentjéről, esetleg röviden életéről.	Beszélgessenek az óvoda védőszentjéről, életéről, kapcsolódjanak be az ünneplésbe.	Aktívan vegyenek részt az óvoda védőszentjéről való megemlékezésben, ünneplésben.
Mária, Jézus anyja (december)	Halljanak Máriáról, Jézus édesanyjáról.	Beszélgessenek Máriáról, Jézus édesanyjáról.	Beszélgessenek Máriáról, Jézus édesanyjáról. Önállóan fogalmazzák meg érzéseiket, gondolataikat.
Mária a mi égi édesanyánk (május)	—	Beszélgessenek Máriáról, Jézus édesanyjáról, aki a mi égi édesanyánk is.	Beszélgessenek Máriáról, Jézus édesanyjáról, aki a mi égi édesanyánk is. Önállóan fogalmazzák meg érzéseiket, gondolataikat.
Szent Miklós	Halljanak Szent Miklós történetéről.	Beszélgessenek Szent Miklós történetéről, az ajándékozás örömről.	Beszélgessenek Szent Miklós történetéről, aktívan kapcsolódjanak be az ünneplésbe.
Árpád-házi Szent Erzsébet	—	Ismerkedjenek Árpád-házi Szent Erzsébet életének rövid történetével. Hallgassák meg a rózsza-csoda történetét.	Aktívan kapcsolódjanak be az ünneplésbe. Adják elő az ismert történetet.
Szent Márton	—	Ismerkedjenek Szent Márton életének rövid történetével. Néphagyomány ápolása.	Aktívan kapcsolódjanak be az ünneplésbe. Tevékenyen vegyenek részt a néphagyományok ápolásában.

SZENTEK	3-4 ÉVESEK	4-5 ÉVESEK	5-7 (8) ÉVESEK
Szent Balázs	Vegyenek részt a templomban Balázs-áldáson.	Halljanak Szent Balázs püspökről. Vegyenek részt a templomban Balázs-áldáson.	Beszélgessenek Szent Balázs püspökről, a segítő szentről. Vegyenek részt a templomban Balázs-áldáson.
Szent György	—	—	Halljanak Szent György lovagról, aki győzött a rossz elleni küzdelemben.
Szent József	Halljanak Jézus nevelőapjáról, aki Máriával együtt nevelte a gyermek Jézust.	Énekel, imával köszöntsék Jézus nevelőapját.	Beszélgessenek Szent Józsefről. Aktívan kapcsolódjanak be az ünneplésbe.

BIBLIAI TÖRTÉNETEK

BIBLIAI TÖRTÉNETEK	3-4 ÉVESEK	4-5 ÉVESEK	5-7 (8) ÉVESEK
Teremtés	Halljanak a történetről nagyon egyszerű formában	Beszélgessenek a történetről nagyon egyszerű formában	Elevenítsék fel a teremtés történetét nagyon egyszerű formában
Noé története	—	Az állatok sokfélesége, az állatok szeretetére nevelés.	Az állatok sokasága és megmenekülése a vízözön alkalmával. Gondoskodás.
A gyermek Mózes megmenekülése	—	Hallgassák meg a történetet.	Képes biblia nézegetése közben önállóan is elevenítsék fel a történetet.
Jónás története	—	Hallgassák meg Jónás történetét.	Elevenítsék fel Jónás történetét.
Az angyali üdvözlés	—	—	Hallgassák meg a történetet a Képes Biblia nézegetése közben.
Jézus születésének története	Halljanak Jézus születéséről egyszerű formában	Beszélgessenek Jézus születésének történetéről egyszerű formában	Elevenítsék fel Jézus születésének történetét, aktívan kapcsolódjanak be az ünneplésbe. Betlehemezés.
Betlehemi királyok története	Ismerkedjenek a napkeleti bölcsek történetével egyszerű formában	Beszélgessenek a napkeleti bölcsek történetéről, a képes biblia nézegetése közben, egyszerű formában	Elevenítsék fel a napkeleti bölcsek történetét egyszerű formában, dramatizálással.
A tizenkét éves Jézus története	—	Halljanak a gyermek Jézus engedelmességéről a történet kapcsán.	Beszélgessenek az engedelmességről a gyermek Jézus történetének kapcsán.
Az apostolok meghívása	—	—	Halljanak a történetről játékos keretek közt, illetve képes biblia nézegetése közben.

BIBLIAI TÖRTÉNETEK	3-4 ÉVESEK	4-5 ÉVESEK	5-7 (8) ÉVESEK
A kánai menyegző	—	Ismerkedjenek a kánai menyegző eseményével, öröm, boldogság megfogalmazása. Csodát tenni csak Isten képes.	Elevenítsék fel a kánai menyegző történetét, esetleg dramatizálják azt.
Jézus és a gyerekek	Halljanak arról, hogy Jézus szereti a kicsinyeket.	Az evangéliumi történet kapcsán erősödjék bennük az öröm, hogy Jézus szereti a gyermekeket.	Képes biblia nézegetése közben elevenítsék fel a történetet, Legyenek hálásak Jézus szeretetéért.
A vihar lecsendesítése	Halljanak a vihar lecsendesítésének történetéről, játékos mozdulatokkal jelenítsék meg a vihart, az erős szelet.	Elevenítsék fel a vihar lecsendesítésének történetét. Játékos előadással jelenítsék meg azt.	Dramatizálják a történetet.
Jézus a Jó Pásztor	—	Halljanak a történetről. Alakuljon bennük a Jézus iránti feltétlen bizalom.	Elevenítsék fel a történetet, esetleg dramatizálják azt.
Jeruzsálemi bevonulás	—	Halljanak a történetről. Játékos cselekvés közben érezzék át a megváltó Jézust váró emberek örömét.	Halljanak a történetről. Dramatikus játék segítségével érezzék a várakozó emberek boldogságát.
Húsvét	Halljanak húsvétról nagyon egyszerű formában	Halljanak húsvét ünnepéről egyszerű formában.	Elevenítsék fel húsvét ünnepét egyszerű formában. Vegyenek részt az ünnepen.
Pünkösöd	—	—	Halljanak pünkösdről, az Egyház megalakulásának ünnepéről.

Mintavázlatok:

1. Vázlat

Időpont: november

Korcsoport: 3-4 évesek

Anyaga: A két kicsi bocs meg a róka (új mesét feldolgozó)

Nevelési cél:

- A mesehallgatás körülményeinek alakítása. Legyenek tapintattal mesét hallgató társaik iránt.
- A mesehallgatás során érezzék rá az egymásra figyelés, jószívűség, gyakorlásának szükségére.
- Bízjanak a velük foglalkozó felnőttekben és séta, kirándulás alkalmával figyeljenek rájuk.

Feladat:

- A mese mondanivalójának megéreztetése (a jószívűség, önzetlenség, szófogadás fontossága).
- A rokoni és baráti kapcsolatok örömeinek megéreztetése.

Módszerek:

Bemutató, beszélgetés, szemléltetés.

Eszközök:

Mackó báb

I. A feltételek megteremtése, kezdeményezés:

- A nyugodt tevékenység feltételeinek megteremtése: Úgy alakítom a játéktevékenységet, hogy a mesélés megszokott helye viszonylag szabad maradjon. Főként azon gyermekek felé fordulok, akik kevésbé mélyültek el a játékukban.
- A két mackót megformáló kesztyűbábbal körbejárok és megsimogatom a gyerekek fejét. „Barátkozni szeretnének ezek a mackók. Ha kíváncsiak vagytok arra, hogy miért, hallgassátok meg a mesémet!”
- Az érdeklődő gyermekeknek segítek elhelyezkedni a mesehallgatás megszokott helyén.
- A játékban maradók számára biztosítom a nyugodt tevékenység feltételeit.
- Figyelek az elhelyezkedésekre – rálássak minden gyermekre.

II. A kezdeményezés anyagának feldolgozása:

A két kicsi bocs meg a róka

- Expozíció: A helyszín és a szereplők bemutatása, a medvebocsok hangulatának érzékeltetése hangszínváltoztatással, a mesélés dinamikájának megvalósításával.
- Bonyodalom: A bizalom hiánya és a mackók veszekedése feszült hangulatot teremt a gyermekekben. A velük való azonosulás során átélik a kínos helyzetet, ami megoldásra vár.

Számítanak a külső segítségre, és bizalommal fogadják a róka közeledtét. A róka hangja huncut, rászédő, amit a mimikámmal is fokozok.

- Tetőpont: A mesélés tempójának lelassulása és a mesélés elhalkulása jelzi, milyen szomorú dolog történt. A mackók fondorlatos csel áldozatai lettek. Mimikámmal kifejezem az együttérzést, a sajnálatot a pórul járt mackókkal (erkölcsi nevelés lehetősége).

- Megoldás: „... Ha jó testvérek lettünk volna...” A mese befejezése tagolt, lassú, megnyugtató hangvételű. Ezzel segítem a gyermekeket annak megérzésében, milyen fontos a szeretet, a jószívűség megélése (erkölcsi nevelés lehetősége).

- A gyerekek kívánsága szerint ismétlem, vagy egy-egy részt felelevenítek a meséből.

III. Visszavezetés a játékba:

- Játéklehetőség biztosítása a mackózással,
- Uzsonna készítése a pórul járt mackóknak.

A gyermekek a játékban továbbélik a mese kiváltotta élményt, és kimondatlanul is beépül életükbe a helyes viselkedés csírája.

Pálháziné Sáreczky Judit
Gondviselés Óvoda, Fót

2. Vázlat

Időpont: október

Korcsoport: 4-5 évesek

Anyaga: Gazdag Erzsi: A kiskakas rézgarasa (ismétlő verses mese)

Nevelési cél:

- Az állatok szeretetére nevelés a gondoskodás megismertetésével,
- Irodalmi élmény biztosítása a vershallgatás kapcsán.

Feladat:

- Hangutánzó szavak gyakorlásával a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése,
- A kezdeményezésen való örömteli részvétel biztosítása,
- A verses mese mondanivalójának megérettetése (a jószívűség, a felelősségvállalás fontossága).
- Finommotorika fejlesztése: szem-kéz koordináció gyakorlásával.

Módszerek:

Bemutatás, gyakorlás, cselekedtetés, ismétlés, pozitív megerősítés, beszélgetés.

Eszközök:

Játékpénzek, kendő, búza, zizi, tányérok, ujjbábok, színezők, színes ceruzák.

I. A feltételek megteremtése, kezdeményezés:

- A nyugodt tevékenység feltételeinek megteremtése, a kialakított szokásos helyszín biztosítása a verses mese felelevenítéséhez.
- Letakart tányérokra a búza és a zizi elhelyezése.
- Az asztalnál rajzolgató gyermekekkel pénztárca hajtogatása közben beszélgetés a pénz használatáról, mire való? Egy fémpénz elővételével utalás a már ismert verses mesére. (vagy) A családjátékot játszó gyermekek vásárlás felé irányítása. A boltban az állatoknak is tudunk eledelt vásárolni. Melyik állatnak vásárolt a gazdája rézgarassal? Gyertek, megmutatom nektek a búzát, amit nagyon szeret a kiskakas.
- Az érdeklődő gyermekeknek segítek elhelyezkedni a kialakított helyen.
- A játékban maradók számára biztosítom a nyugodt tevékenység feltételeit.
- Figyelek az elhelyezkedésekre – rálássak minden gyermekre.

II. A kezdeményezés anyagának feldolgozása:

Gazdag Erzsi: A kiskakas rézgarasa

- Az érdeklődés fenntartása, rövid ismerkedés a búzával: A letakart tányérok közül előveszem azt, amelyiken a búza van előkészítve. Röviden beszélek arról, hogy milyen fontos gabona a búza, amivel mennyei Atyánk megajándékozott minket. Aki szeretné, megkóstolhatja.
- Versismétlés közösen: Előveszem a kakas ujjbábát, ami segítségével felelevenítjük az ismert verset. Az élményszerű előadással a vers hangulatát érzékeltetem.

- Versismétlés kis csoportokban: Az érdeklődő gyermekek az újbáb „segítségével” hármás-négyes csoportokban mondják a verses mesét. Figyelek az esetleges tévedések javítására, a helyes kiejtésre. A verses mese felszólító mondatát dinamikusabban hangoztatjuk. Dicsérettel, pozitív megerősítéssel fenntartom a gyermekek érdeklődését, figyelmét, segítem az irodalmi élményben részesülést. A verses mesét az érdeklődésnek megfelelően ismételjük.

III. Visszavezetés a játékba:

- Előveszem a letakart zizit tartalmazó tényérokat. „Játsszuk azt, hogy mi vagyunk a kiskakasok. Csak két ujjbegyünkkel csipegethetjük a magocskákat. Egyszerre csak egy szemet csippentsünk fel.” Bemutatom a csipegetés módját. Közben állathangutánzás is lehetséges.

- Előre kivágott kakasformák színezése.
- Baromfiudvar kialakítása építéssel, állatok elhelyezésével.

A gyermekek játéka közben erősödik az állatokról való gondoskodás tudata, felelőssége.

Pálháziné Sáreczky Judit
Gondviselés Óvoda, Fót

3. Vázlat

Időpont: november

Korcsoport: 5-7 (8) évesek

Anyaga: Árpád-házi Szent Erzsébet története, a rózsa csoda (dramatizálás)

Nevelési cél:

- A történet bemutatása során mélyüljön a gondviselő mennyei Atya iránti szeretet és bizalom.
  - Érezzék át az ajándékozás, a segítségnyújtás örömét, ajándék adásával, a segítségnyújtással örömet szerezni jó dolog.

Feladat:

- Érezzék meg, hogy a másik ember megsegítése örömteli dolog.

Módszerek:

Beszélgetés, elbeszélés, éneklés, dramatikus játék.

Eszközök:

Színes kendők, kötény, kenyér, papírrózsák.

I. A feltételek megteremtése, kezdeményezés:

- Papírrózsák készítése a gyerekekkel, közben beszélgetés a rózsa csodáról. Szeretnétek eljátszani a történetet?
  - Az érdeklődő gyermekek között a szerepek kiosztása, majd a kellékek átadása. Szükség esetén a terem átrendezése.
  - Biztosítom a tovább tevékenykedő gyermekek számára a nyugodt játék lehetőségét.

II. A dramatizálás megvalósítása:

- Segítek a szereplőknek az elhelyezkedésben.
- Az éneklésben minden szereplő vegyen részt.
- A helyszín és a szereplők bemutatása. A narrátornak segítek a szöveg lényeges elemeinek pontos elmondásában (pl.: Wartburg vára, fejedelemasszony)
  - A bonyodalom elindulása: Erzsébet segíti a szegényeket és a betegeket. Viselkedése nemtetszést, irigységet vált ki közvetlen környezetéből. (Erzsébet Istenbe vetett bizalma és emberszeretete nyugodt, mosolygós kifejezőmódot igényel, míg Zsófia alakja ingerültséget, haragot sugároz.)

Hagyom, hogy a gyerekek az érzéseknek és a történetnek megfelelően mozogjanak a használható térben, csak akkor kapcsolódom be az ötletemmel, ha segítséget kérnek.
  - Tetőpontra érés: „Mit viszel a kötényedben?” – Fontos, hogy mindig bizalommal tudjunk egymás felé fordulni.
- A történet személyiségformáló, a szocializációt segítő erővel bír. A gyerekekre hat a történet érzelmi töltete. Gyakorolják a különböző helyzetekben való viselkedést, és a szimpatikus viselkedésmódok beépülnek személyiségükbe.

Megoldás: „– Mit viszel kedvesem? – kérdezte tőle mosolyogva. – Csak nem megint alamizsnát? ... - Csak rózsát viszek a temetőbe – mondta csendesen. – Megnézhetem? – kérdezte Lajos, és fölhajtotta a leplet. A kosár valóban rózsákkal volt tele.”

Az istenszeretőknek minden a javukra válik. A csoda megtörténte Isten mindenhatóságában való bizalmat és a hálaadás, a köszönet nélkülözhetetlenségét segíti.

III. Visszavezetés a játékba:

- Babaszobai főzés,
- Gyurmázás, só-liszt gyurmából péksütemények készítése a babáknak,
- Orvosos játék lehetőségének biztosítása.

Pálháziné Sáreczky Judit

Gondviselés Óvoda, Fót

III. A RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN

- A kereső-kutató, önfejlesztő folyamatok segítése.
- Irányítás, segítő, továbbleadó magatartás a gyermekek alkotó tevékenysége során.
- Sokféle, változatos eszköz biztosításával a tevékenység iránti vágy felkeltése, (Mindennapos tevékenységként legyen jelen a gyermekek életében).
- Az eszközök célszerű kezelésének, a változatos technikák alkalmazásának megtanítása.
- Minden gyermek egyéni fejlesztése (A gyermek önmagához képest fejlődjön, lépjen előre).
- Egymás munkájának, alkotásának megbecsülésére nevelés.

A fentebb megfogalmazottak az alábbiakkal egészülnek ki a katolikus óvodákban:

- Az éves anyagba kerüljenek be vallásos tartalmú témák is a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének figyelembe vételével.
- Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek nagyobb kihasználása.

Milyen isteni tulajdonságokra lehet felhívni a gyermekek figyelmét?

Bölcsesség (az eszközök változatossága)

Fantázia (a tevékenységekben fellelhető változatosság)

Szépség (érzelmi hatás)

Szeretet

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

Szeretet, összetartozás

Öröm, hála, megbecsülés

Felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés

Képzelet – átélni Isten szeretetének valóságát

Ügyesség

Kapcsolatteremtés:

- A különböző témakörök és az isteni tulajdonságok,
- a témakörök, tevékenységek és az erkölcsi tulajdonságok alakítása között.

A rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységformáiba beépülő vallásos és erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban

3-4 évesek

Kötetlen tevékenységforma, időtartam az év végére 10-15 perc.

ÉPÍTÉS

- Térbeli alakzatok, sorakoztatás játékeszközökkel, a könnyen mozgatható bútorokkal, más tárgyakkal
- Homok, hó használatával építések, alakítások

KÉPALAKÍTÁS

- Firkálgatás (pálcával homokba, postairon, zsírkréta, táblakréta, ceruza,...)
- Festés
- Ismerkedés az eszközökkel, anyagokkal
- Ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal (az anyagok formálásának próbálgatása, viselkedésük megfigyelése)

PLASZTIKAI MUNKÁK

- Gyurkálás, formálás, díszítés
- Ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása
- Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés

Javasolt vallásos témák feldolgozásának lehetőségei, és néhány ötlet a rajzolás, mintázás, kézi munka területén, táblázatban a nevelési terület végén található.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységeiben:

- Fantáziája: az építésben fellelhető változatosság.
- Rácsodálkozás, közös öröm megélése.
- Templomépítés.
- Vallásos szimbólumok festése, színezése (nagy méretű, előre kivágott formák: harang, templom, kereszt, stb.)
- Vallásos szimbólumok készítése.
- A teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységeiben:

- Saját, és egymás munkájának megbecsülése.
- Ismerkedés a magatartási és viselkedési normákkal.
- Egymással való kapcsolat alakítása.
- Az eszközök megbecsülésére nevelés – vigyázzunk rájuk.

Kötetlen, vagy kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 20-25 perc.

ÉPÍTÉS

- Térbeli alakzatok, nyitott-zárt vonalak létrehozása, sorakoztatás játékeszközökkel, a könnyen mozgatható bútorokkal, tárgyakkal
- Térrészek berendezése, formacsoportok, építmények alakítása
- Makettek készítése
- Homok, hó használatával, különféle tárgyak felhasználásával építések, alakítások

KÉPALAKÍTÁS

- Rajzolgatás változatos technikákkal, különböző méretekben és felületen
- Festés sokféle anyag és eszköz használatával
- Ismerkedés a színkeveréssel
- Agyagkompozíciók alkotása (lennyomatkészítés, szurkálás, karcolás, ragasztás...)
- Formák képzése

PLASZTIKAI MUNKÁK

- Szerkesztő-összerakó munka
- Díszítések kézi munkával
- Ismerkedés a különböző anyagokkal és technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása
- Formákra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés

Javasolt vallásos témák feldolgozásának lehetőségei, és néhány ötlet a rajzolás, mintázás, kézi munka területén, táblázatban a nevelési terület végén található.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységekben:

- Templomépítés.
- Vallásos témák megjelenése.
- Érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése.
- Empátia alapozása.
- Vallásos szimbólumok megjelenítése (szív, harang, kereszt, stb.).
- Vallásos szimbólumok készítése.
- A szép formára való rácsodálkozás, öröm (esztétikum-harmónia).
- A teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységekben:

- Saját, és egymás munkájának megbecsülése.
- A kész alkotásokról pozitív véleménynyilvánítás.
- Magatartási és viselkedési normák megismerése, gyakorlása.
- Egymással való kapcsolat alakítása, közös öröm megélése.
- Az eszközök megbecsülésére nevelés.
- Közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg.
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.
- Saját értékek felismerése, hálaadás.

Kötetlen, vagy kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 30-35 perc.

ÉPÍTÉS

- Térbeli alakzatok, nyitott-zárt vonalak létrehozása, sorakoztatás játékeszközökkel, a könnyen mozgatható bútorokkal, tárgyakkal
- Térrészek berendezése, formacsoportok, építmények alakítása
- Makettek készítése
- Terepasztal készítése
- Homok, hó használatával, különféle tárgyak felhasználásával építések, alakítások

KÉPALAKÍTÁS

- Rajzolás változatos technikákkal, különböző méretekben és felületen, együtt is, közös kompozíciók létrehozása
- A rajzolt formák gazdagítása, díszítése
- Festés sokféle anyag és eszköz használatával
- Színkeverés gyakorlása (papírbatik, lenyomatkészítés...)
- Agyagkompozíciók alkotása (lenyomatkészítés, szurkálás, karcolás, ragasztás...)
- Formák képzése, térkifejezés megvalósulása

PLASZTIKAI MUNKÁK

- Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, összerendezése térbeli kompozícióba
- Szerkesztő és konstruáló munka (mintázás, szövés, fonás, hajtogatás, bábkészítés, tépés, nyírás, ragasztás, varrás)
- A különböző anyagok és technikák alkalmazásának gyakorlása
- Formálhatóságra, alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés

MŰALKOTÁSOK NÉZEGETÉSE

- Közös gyönyörködés
- A hangulat megfogalmazása
- Helyi kiállítás meglátogatása
- Művészi album nézegetése
- Ismerkedés népi mesterségekkel

javasolt vallásos témák feldolgozásának lehetőségei, és néhány ötlet a rajzolás, mintázás, kézi munka területén, táblázatban a nevelési terület végén található.

A vallásos nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységekben:

- Templomépítés.
- Vallásos témák megjelenése.
- A mennyei Atya teremtette a világot, mi pedig tovább építjük.
- Érzelmi állapot visszatükrözése, érzelmek kifejezése.
- Vallásos szimbólumok és témák megjelenítése.
- A szép formára való rácsodálkozás, öröm. (esztétikum-harmónia)
- A teremtés szépségeivel kapcsolatos megtapasztalások biztosítása.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységekben:

- Közösségi érzés fejlesztése – közös öröm, együttjátás, együvé tartozás alakítása.
- Saját, és egymás munkájának megbecsülése.
- A kész alkotásokról pozitív véleménynyilvánítás.
- Magatartási és viselkedési normák gyakorlása.
- Közösségi fegyelem, önfegyelem-kitartás alakítása.
- Tolerancia alakítása – mások elfogadása és segítése, türelem.
- Közösségformálás – ünnep alkalmával egymást ajándékozzuk meg.
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.
- Saját értékek felismerése, hálaadás.
- Empátia alapozása.

Javasolt vallásos témák feldolgozásának lehetőségei, és néhány ötlet a rajzolás, mintázás, kézi munka területén

Javasolt vallásos témák	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
Az óvoda védőszentje	Az ünnepi dekorálás figyelemmel kísérése	Részvétel a díszítésben az óvónő irányításával	Részvétel a díszítésben egyéni ötletek felhasználásával
Jézus születése	Betlehemi csillag ragasztása szalmából Mézeskalács-formák kiszagatása	Mintázás Mézeskalács sütése	Barkácsolás, fonalbaba készítés Mézeskalács sütése, díszítése
Szent Balázs ünnepe	Méhviaszból gyertya készítése az óvodapedagógus segítségével	Méhviaszból gyertya készítése, Festés	Méhviaszból gyertya készítése Hajtogatás
Szent Márton	—	Mézeskalács sütése. Papírmécses színezése	Flakonból mécses készítése, díszítése ragasztással Síkbáb készítése.
Szent Miklós	Előre kivágott forma díszítése ujjfestéssel	Nyírás, ragasztás	Hajtogatás, nyírás, ragasztás
Szent György	—	—	Barkácsolás
Teremtés	Kivágott nagy felület festése (pl.: felhő, napocska)	Képalakítás rajzolással, nyírással, ragasztással	Terepaszttal készítése
Noé bárkája	—	Terménybábok készítése	Agyagozással állatok készítése a bárkába
Kánai menyegző	—	Gyurkálással, díszítéssel sütemény készítése	Agyagozással edények formázása. Egyszerű sormintával edények díszítése
A vihar lecsendesítése	Rajzolgatás nagy felületre zsírkrétával	Hajó hajtogatása	Terepaszttal készítése
Árpád-házi Szent Erzsébet	—	Hajtogatással, nyírással, ragasztással virágkompozíció készítése	Kendőbatikolás a dramatizáláshoz
Mózes története	—	Barkácsolás	Barkácsolás Terepaszttal készítése
Jónás története	—	Nyírással, ragasztással egyszerű síkbáb készítése	Hajtogatás

Javasolt vallásos témák	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
Elveszett bárány (Jézus a jó Pásztor)	—	Mozaikragasztás terméssel, barkával előre kivágott formára	Barkácsolás (fonalragasztás hengerre) bábkészítés
Húsvét	Előre kivágott forma színezése, nyomdázása dugóval (pl.: bárány, szív, virág)	Előre kivágott forma díszítése	Díszítés nyírással, ragasztással
Pünkösd	—	—	Hajtogatás
Keresztelő	—	Élményrajz készítése	Élményrajz készítése festéssel
Szűz Mária	Műalkotás nézegetése az óvodapedagógus irányításával	Műalkotás nézegetése az óvodapedagógus irányításával, rajzolás, színezés	Műalkotás nézegetése közben beszélgetés a műalkotásról, mintázás, díszítés karcolással
Jézus és a gyerekek	Előre kivágott nagy felület festése (pl.: szív, nap)	Színezés, egyszerű síkbáb készítése	Rajzolás, bábkészítés, mintázás
A kánai menyegző	—	Mintázás	Rajzolás, festés
Isten a mi teremtőnk, szüleink által visel gondot ránk	—	Családrajz készítése	Családrajz készítése, barkácsolás különböző technikák felhasználásával: „Az én családom”
Amikor imádkozunk, a mennyei Atyával vagy Jézussal beszélgetünk	—	Rajzolás	Festés, mintázás
A mi templomunk	Előre kivágott forma színezése, díszítése	Rajzolás, mozaikragasztással előre kivágott forma lefedése	Rajzolás, festés, makett készítése, mozaikragasztás
Adventi koszorú	Figyeljék az óvodapedagógust a koszorú készítése közben	Papírból előre megrajzolt és kivágott koszorúforma színezése	Adventi koszorú készítése papírból nyírással, ragasztással
Az angyal köszönti Máriát	—	—	Bábkészítés, rajzolás, festés
A kis Jézus megszületett, örvendjünk!	Jászol, aranyalma, csillag, stb. festése	Élményrajz készítése	Élményrajz készítése, festés, mintázás

Javasolt vallásos témák	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
Virágvasárnap – Jézus bevonulása Jeruzsálembe	–	Barkaág készítése tépéssel, ragasztással	Élményrajz készítése, pálmaág – nyírással, ragasztással
Pünkösöd – a Szentlélek eljövételének ünnepe	–	–	Fantáziakép készítése festéssel
Angyalok vigyáznak ránk	–	–	Fantáziakép készítése rajzolással
Szűz Mária a mi égi édesanyánk	–	Rajzolás, mintázás	Bábkészítés, rajzolás, festés
A szentmisén együtt ünnepelünk	–	Élményrajz készítése	Terepasztal készítése, festés

Mintavázlatok:

1. Vázlat

Időpont: február

Korcsoport: 3 – 4 évesek

Témája:

Babaruha pöttyözése ujjfestéssel

Anyaga:

- Az ujjfestés technikájának gyakorlása

Nevelési cél:

- A türelem, odafigyelés alakítása pozitív megerősítéssel.

Feladat:

- Az irányított kézmozgás segítése,
- Az ujjfestés technikájának gyakorlása során a festéktől való idegenkedés feloldása.

Módszerek:

- Rövid beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, pozitív megerősítés.

Eszközök:

- Ujjfestékek, kivágott formák, víz, törölközők, terítők.

Szervezési feladatok:

- Eszközök előkészítése az asztalra

Előzmény:

- Az alapszínek megismerése
- Ismerkedés azzal, mi mindenre használhatjuk a kezünket

I. Motiváció:

Előre elkészített színes, pöttyös babaruhákat helyezek egy szárítókötélre.

„Nézzétek, milyen színes babaruhákat készítettem a babáknak. Van közöttük sárga, zöld, ... pöttyös. Milyen színűeket láttok még itt elhelyezve?” (piros, mint a virág, kék, mint az ég, zöld, mint a fű, sárga, mint a nap...) Ezt a sok szép színt a mennyei Atyának köszönhetjük!

II. Célkitűzés:

„Ti is készíthettek ilyen babaruhákat. Megmutatom, hogyan pöttyözhettek az ujjatokkal.”

III. A feladat elmondása:

- Mindenki választhat egy babaruhaformát, amit maga elé helyez.
- Figyelek a ruhák ujjának felhajtására.
- Az asztalon kis tálakban vannak a színes festékek, a gyerekek választhatnak, melyik színnel szeretnének dolgozni.
- Az ujjfestés (pöttyözés) technikájának bemutatása magyarázattal kísérve.

IV. A munka megindítása:

- Munka közben is magyarázok, mutatom a helyes technikát, dicsérettel ösztönzőm a gyerekeket a jó megoldásra.
- Színváltáskor a teendők megbeszélése (kéztörlés...), segítségnyújtás.
- Biztosítom annak lehetőségét, hogy aki szeretne, többet készíthet.
- Erkölcsi nevelés lehetősége: A türelem, odafigyelés alakítása pozitív megerősítéssel.
- Aki végzett a festéssel, a dadusnéni segítségével kezet mos.
- Az egyéni értékelés folyamatosan, a tevékenység közben valósul meg.

V. Visszavezetés a játékba:

- A tevékenység végén az elkészített babaruhákat felhelyezem a szárító kötélre, és közösen megcsodálhatjuk.
- Pöttyös labdák gurítgatása,
- Színes képeskönyvek nézegetése,
- Rajzolás zsírkrétával.

Baradicsné Dobi Julianna
Gondviselés Óvoda, Fót

2. Vázlat

Időpont: október vége

Korcsoport: 4 – 5 évesek

Témája:

- Díszítsük az udvari babaházat

Anyaga:

- Barkácsolással díszek készítése terményekből, termésekből.

Nevelési cél:

- A türelem, odafigyelés alakítása pozitív megerősítéssel,
- Adjunk hálát a természetben talált ajándékokért.

Feladat:

- Az irányított kézmozgás, a szem-kéz koordináció fejlesztése,
- A fűzés technikájának gyakorlása.

Módszerek:

- Beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, pozitív megerősítés.

Eszközök:

- Termények, termések, terítők, drót, kötöző.

Szervezési feladatok:

- Eszközök előkészítése az asztalra

Előzmény:

Őszi termények, termések gyűjtése (dió, kukoricaszár, kukorica, mákgubó, csipkebogyó, stb.)

I. Motiváció:

„Sokmindent gyűjtöttünk az elmúlt időszakban. Köszönjük a mennyei Atyának az őszi ajándékokat”

Rövid beszélgetés arról, kinek milyen termést sikerült gyűjteni, kivel gyűjtötte, ... (érzelmi kötés erősítése)

II. Célkitűzés:

„Ma ezekből az őszi termésekből, terményekből díszeket készítünk az udvari babaházba.”

III. A feladat elmondása:

„A kosarakban elhelyezett terméseket már otthon előkészítettem. Lyukakat fúrtam rá, hogy a drótot, vagy a kötözőt könnyen át tudjátok fűzni rajta. Füzereket fogunk készíteni, amikkel a babaházat díszítjük majd.” Megmutatom, hogyan kell fűzni, közben magyarázom a technikát.

- Figyelek a ruhák ujjának felhajtására, kérem őket, hogy ezt tegyék meg. Szükség esetén segíték.

- Az asztaloknál kis kosarakban vannak a termékek és az eszközök, a gyerekek választhatnak, melyikkel szeretnének dolgozni.
- A fűzés technikájának bemutatása szükség szerint egyénileg is, magyarázattal kísérve.

IV. A munka megindítása:

- Munka közben is magyarázok, mutatom a helyes technikát, dicsérettel ösztönzőm a gyerekeket a jó megoldásra.
- Tevékenység közben beszélgetünk, hálát adunk a természetben talált ajándékokért, énekelgetünk, mondogatjuk a megismert őszi verseket.
- Biztosítom annak lehetőségét, hogy aki szeretne, több füzért is készíthet.
- Erkölcsi nevelés lehetősége: A türelem, odafigyelés alakítása pozitív megerősítéssel, az eszközökkel való körültekintő bánásmód gyakorlása.
- Az egyéni értékelés folyamatosan, a tevékenység közben valósul meg.

V. Visszavezetés a játékba:

- Aki elkészült a fűzéssel, elhelyezheti a füzért a kijelölt helyen, amíg kimegyünk az udvarra. Akkor fogjuk feldíszíteni velük a babaházat.
- Barkácsolás egyénileg néhány termés felhasználásával.
- Néhány termés felhasználásával babaszobai játék.

Baradicsné Dobi Julianna
Gondviselés Óvoda, Fót

3. Vázlat

Időpont: május

Korcsoport: 5 – 7 (8) évesek

Témája: Pünkösöd

- Jézus ígéretének beteljesedése
- Nem hagyta árván tanítványait
- A galamb szimbólum jelentése

Anyaga:

Tépes, nyírás, ragasztás technikájának gyakorlása

Nevelési cél:

- A beszélgetés, közös tevékenység által a Pünkösöd „gyermek-közelibbé” tétele,
- A türelem, egymásra való odafigyelés alakítása pozitív megerősítéssel.

Feladat:

- A finommotoros mozgás fejlesztése,
- A különböző technikák alkalmazásának gyakorlása, összehangolása.

Módszerek:

Rövid beszélgetés, magyarázat, bemutatás, cselekedtetés, pozitív megerősítés.

Eszközök:

Galamb sémák, ollók, ragasztó stift, ceruzák, fehér, fekete, narancsszínű papírok, fehér könnyen nyírható karton.

Szervezési feladatok:

Eszközök előkészítése az asztalra

Előzmény:

- A Szentlélek eljövételének elbeszélése,
- Beszélgetés a galamb szimbólumról.

1. Kezdeményezés, az érdeklődés felkeltése:

„Mi van ma, mi van ma, piros pünkösöd napja...” kezdetű énekkel. Elhelyezkedünk a szőnyegen.

2. Felidézzük az előző napon hallottakat, a Szentlélek eljövételével kapcsolatosan, irányított beszélgetés formájában. A galamb szimbólum jelentésének felelevenítése után átülünk az asztalokhoz.

3. Megmutatok a gyerekeknek egy elkészített papírgalambot, majd a letakart kosarakból előveszem az elkészítéshez szükséges anyagokat.

4. A feladat meghatározása:

A gyerekek körberajzolják a galamb-sémát, majd kivágják. Szükség esetén segítséggel, az ügyesebbek önállóan dolgoznak a bemutatás után.

(Ha többen vannak, mint ahány sablon van, akkor azok, akiknek nem jutott sablon, először tépik a tollaknak való papírdarabkákat, és utána készítik el a galamb testét.)

Erkölcsei nevelés lehetősége: Türelemre, kitartó munkavégzésre nevelés.

Az A/5-ös papírokat kb. másfél cm-es darabokra tépik a bemutatott technika alapján, (fentről lefelé). Ezután a papírdarabokat balról jobbra és fentről lefelé haladva soronként felragasztják a galamb testére.

Végül egészen kicsi színes papírdarabból (szintén tépés technikával) felragasztják a csőrt, a szemet, a lábat.

Erkölcsei nevelés lehetősége: A munka során pozitív megerősítéssel a türelem, az egymásra való odafigyelés alakulását segítem elő.

5. Visszavezetés a játékba:

Készíték elő a témáról szóló képeskönyveket, képes Bibliát nézegetésre. Akinek kedve van, nézegetheti a könyveket.

Az elkészített galamboknak vásárolhatnak eledelt, építhetnek galambdúcot...

Lukács Anikó
Szent Gellért Óvoda, Budapest

IV. A MOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN

- A mozgás állandó kapcsolatban van az észleléssel.
- A gyermek mozgásigénye életkori sajátosságából fakad.
- A fejlesztés a nagymozgásokból indul ki, és halad a pontosabb, szem-kéz, szem-láb, szem-kéz-láb koordinációt igénylő mozgás felé.
- Az önfejlesztő folyamatok segítése, a gyermek fejlődésének fejlesztő tevékenységgel való biztosítása elengedhetetlen.
- A magasabbrendű változás a gyakorláson keresztül jön létre.
- A hibajavítás mindig a helyesen végzett gyakorlat kiemelésével valósuljon meg.
- Segítő, továbbleadó magatartás a gyermekek mozgásos tevékenysége során.
- Sokféle, változatos eszköz biztosításával a tevékenység iránti vágy felkeltése.
- Mindennapos tevékenységként legyen jelen a gyermekek életében.
- Az eszközök helyes alkalmazásának megtanítása.
- Fokozottan kell figyelni a balesetveszély elhárítására.
- Minden gyermek egyéni fejlesztése (A gyermek önmagához képest fejlődjön, lépjen előre).
- A mozgástevékenység a személyiség fejlődéséhez is hozzájárul.

A fentebb megfogalmazottak az alábbiakkal egészülnek ki a katolikus óvodákban:

- Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek nagyobb kihasználása.

Milyen isteni tulajdonságokra lehet felhívni a gyermekek figyelmét?

Bölcsesség (a mozgáslehetőség változatossága)
Fantázia (az eszközökben, az alkalmazásukban fellelhető változatosság)
Szépség (érzelmi hatás, öröm, sikerélmény)
Szeretet

Milyen erkölcsi tulajdonságokat alakíthatunk a gyermekekben?

Szeretet, összetartozás
Öröm, hála, megbecsülés
Felelősségvállalás, egymásra való odafigyelés
Bizalom – érzelmi szükséglet kielégítése

Kapcsolatteremtés:

- A különböző tevékenységek és az isteni tulajdonságok,
- a tevékenységek és az erkölcsi tulajdonságok alakítása között.

A mozgás tevékenységformáiba beépülő erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban

Javasolt területek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
JÁTÉKOK	Szerep, vagy utánzó játékok, Futójátékok, Szabályjátékok	Szerep, vagy utánzó játékok, Futójátékok, Szabályjátékok	Szerep, vagy utánzó játékok Futójátékok Szabályjátékok
NAGYMOZGÁSOK Járások, futások, ugrások, kúszás, csúszás, mászás, függeszkedés	<p>Járások</p> <ul style="list-style-type: none"> -tempóváltással -irányváltással -tárgyak kerülgetésével -tornaszerek tartásával különböző módon -dobbantással, tapssal, kézfogással <p>Futások</p> <ul style="list-style-type: none"> -tempóváltással -irányváltással -tárgyak kerülgetésével -kéziszerek hordásával különböző módon -jelre különböző testhelyzetek felvételével -jelre kéziszere helyének változtatásával -jelre tornaszerehez viszonyított testhelyzet felvétele -versenyfutás (10-15 m) <p>Ugrások</p> <ul style="list-style-type: none"> -lefejtett tárgyak átugrása helyből, majd futás közben -eszközbe be- és kiugrás -szökdelés előre, hátra és valami körül -futásban tárgy átlépése (10-15 cm) -futás közben jelre -talajra rajzolt jelre <p>Kúszás térden és tenyéren</p> <ul style="list-style-type: none"> -haladás váltott karral és térdel -két kar együtt, két térd együtt -páros padon (10-12 cm) -pókjárás feladattal <p>Csúszás</p> <ul style="list-style-type: none"> -hason, háton, ülésben -irányváltotatással -tempóváltással -tárgyak megkerülésével -kötél alatt 	<p>Járások</p> <ul style="list-style-type: none"> -átlépéssel -kikerüléssel -talajra rajzolt alakzatokon -galopplépéssel előre, oldalra utánzárással <p>Futások</p> <p>a kiscsoportos feladatokon túl:</p> <ul style="list-style-type: none"> -tárgy körbekerítésével, megkerülésével -akadály átlépésével -átlósan, tárgyak között, sávokban -futás egymással szemben -versenyfutás (15-20 m) <p>Ugrások</p> <ul style="list-style-type: none"> -mélyugrás (40 cm magasból) -célbaugrás (1 m sávba) távolbaugrás nekifutással (6-8 lépés) -elrugaszkodás egy lábról, páros lábra érkezés -szökdelés páros lábon és egy lábon, váltakozva is -szökdelés eszközzel a térd között -oldalra haladással -terpeszállásból felugrás, fél fordulattal is <p>Kúszás térden és tenyéren</p> <ul style="list-style-type: none"> -előre, hátra haladva -szer alatt átbújással -eszköz csúsztatásával -azonos oldalú kéz és térd egyszerre mozgásával -azonos oldalú kéz és térd szintbeli emelésével (jobb oldali kéz és térd padon, majd csere) <p>Csúszás</p> <ul style="list-style-type: none"> -karhúzással, tolással, csak lábtolással -háton „hernyóaraszolással” 	<p>Járások</p> <ul style="list-style-type: none"> -zenére -tempóváltással -akadályok kerülésével (megadott irányba is) -galopplépéssel (sasszé is) -oldalra keresztlépés elől, hátul kereszttezéssel <p>Futások</p> <ul style="list-style-type: none"> -akadály átlépésével (30-30 cm) földre rajzolt jelekre lépve -sűrűn elhelyezett akadályok kerülgetésével -tárgyak bekerítésével -térdemeléssel, sarokemelés hátra -jelre felugrással -eszközszerzéssel -helycserés sorversenyek feladattal -gyorsan, egyéni versengéssel <p>Ugrások</p> <ul style="list-style-type: none"> -mélyugrás (80 cm magasból) -célbaugrás (40 cm sávba) -felfelé történő ugrás homorítással -felhúzott térdel -átugrások, túlugrás -sorozatugrások páros és egy lábbal -nekifutással egyik lábról másik lábra akadályon át (30-50 cm zsinór) -akadályfutás 5-6 akadállyal -bonyolultabb formákba, kisebb mérettel (40 cm) -karikason át páros és egy lábbal -csigavonal, ugróiskola -terpeszállásból felugrás, fél fordulattal <p>Kúszás térden és tenyéren</p> <ul style="list-style-type: none"> -valamelyik végtag kiiktatásával -különböző akadályok kerülésével -résztűs padon előre föl, lefelé, hátra -páros padon oldalirányba haladással <p>Csúszás</p> <ul style="list-style-type: none"> -résztűs padon fölfelé, lefelé, csak karhúzással, tolással -kar segítségével nélkül -háton mellkas kiemelésével sípó és váll előretolásával

javasolt területek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
<p>NAGYMOZGÁSOK Járások, futások, ugrások, kúszás, csúszás, mászás, függeszkedés</p>	<p>Mászás talpon, tenyéren -rézsútós mászókan, létrán le-föl -bordásfalon oldalirányba -kötéllétrán (3 fokot)</p> <p>Lefüggések -felsőfogással, madárfogással sarok és térdemeléssel -függés rúdon, kötélén</p>	<p>Mászás talpon, tenyéren -túllépéssel, túlfogással, átbújásokkal -oldalirányba keresztfogással -kötéllhálón -ismerkedés a mászómozdulattal (átkulcsolt láb)</p> <p>Lefüggések -lengéssel előre, majd leugrás gyűrűhintáról -lajhárlefüggés -lajhármaszás</p>	<p>Mászás talpon, tenyéren -lefelé előre haladva -egy végtag kiiktatásával, talajon -keresztlépéssel, keresztfogással bordásfalon -átfogással, lábbal utánugrással bordásfalon -mászómozdulat rúdon átkulcsolt lábbal (5-6)</p> <p>Lefüggések -lefüggésben tovahaladás egy, majd két rúdon, majd létrán oldalra haladással -lajhármaszásban tartós tovahaladás</p>
<p>EGYENSÚLY- GYAKORLATOK Állások, járások, kúszás, mászás, támaszugrás, kézállás támaszgyakorlatok, hengergyakorlatok, ugrások</p>	<p>Állás -zárt lábbal néhány mp-ig -testfordulat után -felugrás, lépés után</p> <p>Járás -sávokban -térd- és sarokemeléssel -lábujjon -létra fokok között előre</p> <p>Kúszás A nagymozgásokon kívül: -asztalon, padon előre</p> <p>Mászás -rézsútós létrán le, föl</p> <p>Támaszugrás -zsugorkanyarlati ugrás előkészítése: kartámasz, lábbal fel- és lelépés</p> <p>Kézállás támaszgyakorlatok -talpon, tenyéren támasz, hátrarúgás egyik, majd másik lábbal</p> <p>Hengergyakorlatok -térdelőtámaszban hengergörgetés két kézzel, a hengerre támaszkodva -hason végiggördülés a hengeren -pókjárás, egy lábbal hengergörgetés</p> <p>Hossztengely körüli gurulás -eszköz nélkül hasról hátra, hátról hasra fordulás</p>	<p>Állás -egy lábon sarok, ill. térdemeléssel -lábujjon és sarkon</p> <p>Járás -testfordulattal jobbra, balra -tyúklépéssel -rézsútós padon -átbújással zsinór alatt -átlépéssel, térdemeléssel oldalra, hátra haladással -kéziszerek egyensúlyozása tenyéren</p> <p>Kúszás A nagymozgásokon kívül: -emelt padon előre, hátra</p> <p>Mászás -padpáron haladás oldalra, kéz az egyik, láb a másik padon (20-30 cm) -átfordulás vízszintes rúdon</p> <p>Támaszugrás -zsugorkanyarlati ugrás páros lábbal a padra, a talajra</p> <p>Kézállás támaszgyakorlatok -tenyértámasz a talajon, egyik láb a másik után lendül hátra, föl -tenyértámasz talajon, falra, bordásfalra fölmászás lábbal</p> <p>Hengergyakorlatok -hengergörgetés állásban, jobb és bal lábbal -egyensúlyozás a hengeren hasalva, végtagok felemelésével -háton végiggördülés -pókjárás, lábbal hengergörgetés -hengergörgetés a hengeren ülve</p> <p>Hossztengely körüli gurulás -babzsák fogása kézzel, lábbal -különböző szerek fogásával</p>	<p>Állás -mellső, ill. oldalsó mérlegállás -talpélen állásból sarokállás</p> <p>Járás -teljes fordulattal jobbra, balra kezdve -földre helyezett 5 cm vastag kötélén -40-80 cm magas szeren -guggolásban, lábujjon, létra fokain -10 cm-es rézsútós gerendán -átbújással, akadályátlépéssel -fejtetőn hordott kéziszerrel, teljes testfordulattal -lefeszített lábfejjel</p> <p>Kúszás A nagymozgásokon kívül: -60-80 cm-re emelt rézsútós padon</p> <p>Mászás -oldalirányú haladás rézsútós létrán -átfordulás vízszintes rúdon</p> <p>Támaszugrás -zsugorkanyarlati ugrás zárt térdel, átugrás a pad fölé</p> <p>Kézállás támaszgyakorlatok -állásból kéztámasz, láblendítés függőleges helyzetig egy lábbal -tenyértámasz a talajon, lábbal felmászás falra, bordásfalra, has érintése a falhoz</p> <p>Hengergyakorlatok -talicskázás, hengergörgetés váltott kézzel a talajon -kéztámasz a hengeren, hengergörgetés a test nyújtásáig, és vissza csípőemeléssel -ülés a hengeren, tovahaladás a test fölemelésével, lábtalással -néhány másodpercre felállás a hengerre</p> <p>Hossztengely körüli gurulás -rézsútóra emelt szőnyegen -párosával (kézfogás a fejek fölött)</p>

Javasolt területek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
EGYENSÚLY- GYAKORLATOK	<p>Gurulóátfordulás —</p> <p>Sportágak -labdarúgás -rollerezés</p> <p>Pörgő, forgó, lengő mozgások -hinta, hintaló, lengőkötél -füles labda -ugróasztal</p>	<p>Gurulóátfordulás -gurulóátfordulás előre terpeszállásból</p> <p>Sportágak -kerékpározás -görcsolyázás, korcsolyázás</p> <p>Pörgő, forgó, lengő mozgások -hinta, hintaló, lengőkötél -füles labda -ugróasztal -kötéllétra -forgókorong</p>	<p>Gurulóátfordulás - gurulóátfordulás előre kis járásból -gurulóátfordulás hátra guggolásból</p> <p>Sportágak -sielés -gördeszakázás</p> <p>Pörgő, forgó, lengő mozgások -hinta, hintaló, lengőkötél -füles labda -ugróasztal -ugródeszka -kötéllétra -forgókorong</p>
FINOMMOTORIKA FEJLESZTÉSE Kézfej, ujjak Lábfej lábujjak	<p>Kézfej, ujjak -különböző szerek fogása (szivacsabda, kendő, szalag, bot, karika, labda...) -függések rúdon, gyűrűn, kötélén</p> <p>Lábfej, lábujjak -sarkon, lábujjon járás -labda görgetése talppal</p>	<p>Kézfej, ujjak -alsó-, felsőfogás bordásfalon -fogások marokkal (pl.: bot), két ujjal (pl.: kendő) -labda pörgetése talajon egy kézzel</p> <p>Lábfej, lábujjak -talpélen járás „markolással” -lábujjak szétfeszítése, zárása</p>	<p>Kézfej, ujjak -kislabda tartása lefelé öt ujj szorításával -végén markolt bot mozgatása -labda pörgetése talajon egy kézzel</p> <p>Lábfej, lábujjak -papírtépés, szalaggyűjtés lábujjal -lábbal ceruzamarkolás, rajzolás</p>
SZEM-KÉZ, SZEM- LÁB KOORDINÁCIÓS GYAKORLATOK Kéziszerrel végzett gyakorlatok, dobások járás, futás, szökdelések, ugrások Függések, mászások	<p>Kéziszerrel végzett gyakorlatok -babzsákcúsztatás padok, vonalak között -léglabda gurítása falhoz -guruló labda után futás, elfogás két kézzel -labda leejtése, feldobása, labda elkapása -görgetés vonalak között, hullámsávon -gurítás társához egy-két m távolságra terpeszülésben</p> <p>Dobások -tárgyak fogása, elengedése (labda, babzsák) -tárgyak hirtelen elengedése behatárolt területre</p> <p>Járás, futás, szökdelések, ugrások -50-20 cm-es sávokban, vonalak, szerek között -padon oldalra lépéssel, előre utánzáró lépéssel -akadálykerüléssel, akadályátlépéssel -karikába ki-be lépés -karikába ki-be ugrás -valami körül körbeszökdelés</p>	<p>Kéziszerrel végzett gyakorlatok -labdagurítás különböző testhelyzetekből -labda feldobása, elkapása -lepattintás, elkapás járás közben -falról földre pattanó labda elkapása -falra pattintás, elkapás -földre pattintás társához irányítva -dobás társnak, elkapás két kézzel -léglabda továbbítása ütővel, bottal -labdagörgetés lábbal -labda rúgása padok között célba</p> <p>Dobások -1,5 m-es sávba, körbe, függőleges, vízszintes célokra -egykezes felső dobás 3-5 m távolságra -kétkézes alsó- és felső dobások vízszintes és függőleges sávokra</p> <p>Járás, futás, szökdelések, ugrások -20-10 cm-es sávokban, hullámvonalakon, különböző nagyméretű formákon -tárgyak, akadályok kerülgetésével -földre rajzolt sávokba lépéssel -egy lábról két lábra, egy lábról egy lábra</p>	<p>Kéziszerrel végzett gyakorlatok -gurítások változatos módon, eszköz segítségével is -labdadobás, elkapás, labdavezetés, labdagurítás lábbal, labda rúgása társnak, célba</p> <p>Dobások -különböző nagyságú és súlyú labdákkal -célbadobás 4-6 m távolságból -kislabdahajtás 2 m magas zsinór fölött -kétkézes alsó- és felső dobások vízszintes és függőleges sávokra</p> <p>Járás, futás, szökdelések, ugrások 10-5 cm-es sávokban, lábujjon, sarkon is -bonyolultabb formákon (labirintus) - áthaladás sávokon, vonalakon -keresztirányban sávra, vonalak közé lépve -sávból sávba, körből körbe átugrás -hajtott kötél alatt átfutás próbálása -ugrókötél hajtása, ritmikus szökdelés -óvónő által középről vízszintesen forgatott kötél fölött átugrás -egy lábon szökdelés</p>

javasolt területek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
SZEM-KÉZ, SZEM-LÁB KOORDINÁCIÓS GYAKORLATOK	<p>Függések, mászások</p> <ul style="list-style-type: none"> -érintő magas rúdra kapaszkodás madárfogással -bordásfalra fel-lemászás -vonalak között talpon, tenyéren -páros padon -padon előre haladva -részútos létrán, mászókan előre haladva 	<p>Függések, mászások</p> <ul style="list-style-type: none"> -vízszintes rúdon, egyik kéz elengedése, majd visszafogás próbálgatása -függésben oldalirányú haladás utánfogással -bordásfalon oldalra haladással - átfordított padpáron oldalra haladással (30 cm) 	<p>Függések, mászások</p> <ul style="list-style-type: none"> -függőállásban oldalirányú haladás utánfogással -létra fókain utánfogással, túlfogással előre és oldalirányba haladással -két azonos magasságú korláton oldalirányú haladás -mászás keresztfogással, keresztlépéssel
<p>TESTSÉMA FEJLESZTÉS</p> <p>A testrészek ismerete A személyi zónák alakítása (oldalasság) A testrészek funkciójának ismerete</p>	<ul style="list-style-type: none"> -járás közben tükör előtt elhaladva önmaga azonosítása -gyakorlatvégzés megnevezett testrészeire tartott kézzel -gyakorlatok sarok-, zsugor-, terpeszülésben -ülések, állások, támaszok, bújások közben változatos testhelyzet felvétele -„egyik” és „másik” oldal -különböző gyakorlatok végzése „egyik” és „másik” oldalra -lépések oldalirányban padok között -feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben -átfordulás -hengeren végiggördülés a test elülső oldalán bokától vállig -fordulatok (pl.: óvónó felé) -tárgyhoz viszonyított testhelyzet: elé, mögé, mellé állás, guggolás -futójátékban jelre körbe beállítás, asztal alá bújás, padra állás -fejrázás, bólogatás -törzshajlítás előre, törzsfordítás térdelőtámaszban karemeléssel -karemelések, lengetések, körzések előre, hátra -karlökések, könyökemelgetés behajlított alkarral -szökdelések, lábemelések -ülésben, fekvésben biciklizés -lábgyakorlatok eszközök használatával (labda, henger, szivacs labda, stb.) 	<ul style="list-style-type: none"> -tükör előtt végezhető gyakorlatok során önmaga azonosítása -kézzel testrészek megérintése -mozgólátvégzés különböző testrészekre támaszkodva -különböző helyzetekben a megnevezett testrészekkel „mozgás végzése” -színes szalaggal jelölt jobb csukló, boka: feladatvégzés (pl.: labdagurítás) -feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben -átfordulás folyamatosan, gurulás hosszstengely körül -gurulóátfordulás terpeszállásból, végiggördülés a háton -tárgyhoz viszonyított testhelyzet felvétele járásból, futásból (elé, mögé, fölé, mellé, közé, stb.) -futójátékban menekülés akadályon át -fejintgatás, fejfordítás jobbra, balra -áll leszorítása mellkashoz -hasonfekvésben homlok, áll leszorítása a talajra, tartásjavító gyakorlatok -egyensúlyozás babzsákkal a fejtetőn Ujjfűzés a tarkón -törzsfordítás térdelőtámaszban jobb, bal kar emelésével -hullahopp karikázás derékon -karlengetések, karkörzések, könyökfűzéssel végzett gyakorlatok -csuklófogás, kézfejforgatás -karlökések, könyökemelgetés, lefelé lógó alkarral -felugrás, felugrásban sarokfölcsapás, -félfordulatos ugrás -láblengetések előre, hátra, oldalra -lábujjak begömbítésével eszköz felmarkolása (szivacs, babzsák, kendő, stb.) -lábboltozat-erősítő gyakorlatok (ceruzafogás, rajzolás, papírtépés, szalaggyűjtés, stb.) -kézfejerősítő gyakorlatok (négy ujj egymás utáni leütése lassan, gyorsítva – „zongorázás”) 	<ul style="list-style-type: none"> -futás közben önmaga azonosítása, különböző testhelyzetek felvétele (pl.: bokaérintés, vállérintés...) -gyakorlatvégzés különböző testrészekre támaszkodva -különböző helyzetekben a megnevezett testrészekkel mozgás végzése -színes szalaggal jelölt jobb csukló, boka: feladatvégzés jobbra, balra -feladatvégzés hason fekvésben, háton fekvésben kar segítsége nélkül is (csúszások) -gurulás hosszstengely körül szerhordozással, párosával, nyújtott végtagokkal -gurulóátfordulás terpeszállásból, végiggördülés a háton -átfordulás korláton -gyűrűhintán „fészek” alakítása -tárgyhoz viszonyított testhelyzet felvétele futásból (elé, mögé, fölé, mellé, közé, stb.) -sorversenyek különböző testhelyzetekből (mellső fekvőtámasz, kéztámasz, hasalás, bokafogás, stb.) -sorversenyek két szemben lévő pad mögül -fejfordítás jobbra, balra -áll leszorítása mellkashoz -hasonfekvésben homlok, áll leszorítása a talajra, tartásjavító gyakorlatok -egyensúlyozás babzsákkal a fejtetőn -hátizomerősítő, tartásjavító gyakorlatok (babzsáktolás különböző testrészekkel kézen és térden támaszkodva – homlok, áll, fejtető, stb.) -páros gyakorlatok -törzsdöntés párokban vállfogással -karkörzések, karhúzások -támaszgyakorlatok közben karemelések -szökdelések, jelre erősebb elrugaskodással -karikagyakorlatok -lábujjak begömbítésével eszköz felmarkolása (szivacs, babzsák, kendő, stb.) -lábboltozat-erősítő gyakorlatok (ceruzafogás, rajzolás, papírtépés, szalaggyűjtés, stb.) -kézfejerősítő gyakorlatok (négy ujj egymás utáni leütése lassan, gyorsítva – „zongorázás”)

Javasolt területek	3-4 évesek	4-5 évesek	5-7 (8) évesek
PERCEPCIÓ- FEJLESZTÉS Térpercepció	-padon üres hely keresése -vonalon állásban helykeresés -futás a társak, akadályok kikerülésével -futás megadott tárgyhoz -átfutás vonalról vonalra -a négy téri irány felé mozgások végzése -járás, csúszás, kúszás, mászás a megadott irányokba	-helykeresés körkötél, szőnyeg körül, óvónővel szemben kartávolságra, fekvésben is -járás, futás a társak, akadályok kikerülésével -futás sorban, egymással szemben (két sor helycsereversenye akadály kerülésével)	-felállás az óvónővel szemben, társaktól kartávolságra -a csoporttal szembe futó társ, társak kerülése -futás sorban, egymással szemben a túloldalra, akadályok beiktatásával. Alkalmazkodni kell a szemből jövő gyerekek mozgásához

3-4 évesek

Kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 10-15 perc.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 3 – 4 éves gyermekek körében, mozgás tevékenység közben:

- Hálaadás az egészségünkért.
- Közösségi élmények biztosítása a játékok során.
- Egymásra figyelés gyakorlása.
- Együttérzés alakítása.
- Hálaadás a közös örömért, az együttjátszásért.
- Sok dicséret, buzdítás a feladatok végzése közben.
- Pozitív megerősítéssel sikerélmény biztosítása.
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.
- Hálaadás az érdekes eszközökért, az eszközök megbecsülésére nevelés.

4-5 évesek

Kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 20-25 perc.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 4 – 5 éves gyermekek körében, mozgás tevékenység közben:

A 3-4 évesek erkölcsi nevelésének lehetőségein felül:

- Minden játéknak megvan a szabálya, amit el kell fogadni.
- A düh, a feszültség, a különböző érzések kifejezésének megismertetése.
- Saját értékek felismerése, hálaadás.
- Alkalmazkodás a szabályokhoz, egymás segítése, fogadják el egymás adottságait.
- A kevésbé ügyes társak elfogadására nevelés.
- Minden ember kap valami talentumot Istentől. A mi feladatunk, hogy azt felismerjük, kiemeljük és fejlesszük.
- A türelem alakítása (feladatvégzés közben).
- A test és a lélek harmóniájának alakítása.

Kötött tevékenységforma, időtartam az év végére 30-40 perc.

Az erkölcsi nevelés lehetőségeinek kihasználása a 5 – 7 (8) éves gyermekek körében, mozgás tevékenység közben:

A 3-4-5 évesek erkölcsi nevelésének lehetőségein felül:

- Közösségi élmények biztosítása, a közösségi szellem alakítása a játékok során.
- Egymásra figyelés, egymás segítése.
- Minden játéknak megvan a szabálya, amit be kell tartani.
- Közösségi fegyelem, önfegyelem-kitartás alakítása.
- A düh, a feszültség, a különböző érzések kifejezésének módja (A siker öröme, a kudarc elviselése).
- A sikerélmény biztosításával az önértékelés pozitív befolyásolása.
- Fogadják el egymás és saját adottságaikat.
- Hálaadás a változatos eszközökért, az eszközök megbecsülésére nevelés.
- Az érzelmek, a társakhoz fűződő viszony megfelelő kifejezésére nevelés.

Mintavázlatok:

1. Vázlat

Időpont: december

Korcsoport: 3 – 4 évesek

Anyaga:

- Babzsákkal végzett feladatok

Nevelési cél:

- A felnőtt irányításának elfogadására nevelés,
- Az együttjátás örömeinek megéreztetése,
- Erkölcsi nevelés lehetősége: egymásra való odafigyelés – vigyázz a társadra!

Feladat:

- Térérzékelés fejlesztése: futás babzsákokat kerülgetve.
- Finommotorika fejlesztése: „autózás” kormányforgatással – babzsák a kormány.
- Verbális fejlesztés: csukló, kifelé, befelé kifejezésekkel.
- Közösségi nevelés: egymásra való odafigyelés „-vigyázz a társadra!”, és az együttjátás öröme.
- Testséma fejlesztés.

Módszerek:

Magyarázat, bemutatás, hibajavítás, cselekedtetés, buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés.

Eszközök:

- Babzsákok, alagút, vagy asztal

Szervezési feladatok:

Eszközök előkészítése

I/a Játék:

- Babzsák-foglaló: futás körbe, jelre ráülés a babzsákokra.
- Erkölcsi nevelés lehetősége: Futás közben ügyeljenek társaikra.

I/b Előkészítő gyakorlatok:

- Futás a babzsákok között, jelre „vegyél fel egy babzsákot!”.
- Lábgyakorlat: babzsák átugrása a talajon,
- Lábgyakorlat: kéztámasz a test mögött, páros lábemelés, babzsák a „kapu” alatt.
- Törzsgyakorlat: babzsák a talajon, térdelőtámaszban karhajlítással babzsák érintése orrhegyel
- Törzs- kargyakorlat: törzshajlítás egyik-másik oldalra (Fújja a szél...), babzsák két kézben tartva a test fölött.
- Kargyakorlat: karlendítés föl-le babzsákkal a kézben, másik kézzel is.
Dicsérettel, pozitív megerősítéssel serkentem a gyerekeket az örömteli mozgás végzésére. Ha sok az előkészítő gyakorlat, szükség szerint módosítok.

II/a Főgyakorlat:

- Állatutánzó járások gyakorlása – egymást és/vagy a babzsákokat kerülgetve.
- Bújás alagútba (alagút/asztal alatt), babzsák fogása egyik kézben.
- Erkölcsi nevelés lehetősége: az állatokról való örömteli beszéddel az állatok szeretetének erősítése.

II/b Játék: Versenyautózás (babzsák = kormány)

- Erkölcsi nevelés lehetősége: A felnőltre és a társakra való odafigyelés alakítása pozitív megerősítés alkalmazásával.

•

III. Levezetés:

- Járás földre helyezett babzsákokra lépegetve.
- Játékos légzőgyakorlat végzése.

Bérciné Berke Szilvia
Gondviselés Óvoda, Fót

2. Vázlat

Időpont: január

Korcsoport: 4-5 évesek

Anyaga:

- Bújás, mászás technikájának játékos gyakorlása.

Nevelési cél:

- A közös mozgás örömeinek biztosítása.
- Erkölcsi nevelés lehetősége: egymásra való odafigyelés – vigyázz a társadra!
- A játék során a szabály betartásának segítése.

Feladat:

- Térérzékelés fejlesztése: felmászás különböző szerekre.
- Finommotorika fejlesztése: marokfogás, fogás két ujjbegy között.
- Ritmusérzék fejlesztése. Bújás zsinór alatt, lépés felette, ritmikusan váltva,
- Egyensúlyérzék fejlesztése: felfutás rézsútos padon, a végén mélyugrás.
- Testséma fejlesztése.
- Közösségi, erkölcsi nevelés: a társak és az eszközök óvása.

Módszerek:

Magyarázat, bemutatás, hibajavítás, cselekedtetés, buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés.

Eszközök:

- Greiswald kombinált eszköz, csuklópánt, szalagok, szivacsabdák, zsinór (gumi), kosarak, tornapad, zsámoly, tornaszőnyeg.

Szervezési feladatok:

- Teremrendezés, eszközök előkészítése.

I/a Játék:

„Hamupipőke”: összekevert szalagok, szivacsabda válogatása kosárba (marokfogás, ujjbeggyel történő fogás gyakorlása).

I/b Előkészítő gyakorlatok szalaggal:

- Járás szalaglengetéssel.
- Futás, jelre felmászás valamilyen szerre (pad, zsámoly, Greiswald). Szalag a jobb, csuklópántos kézben.
Erkölcsi nevelés lehetősége: futás és helykeresés közben ügyeljenek társaikra (dicséret).
- Lábgyakorlat: földre helyezett szalag átugrása.
- Törzsgyakorlat: térdelőtámaszban homorítás-domborítás.
- Törzs, kargyakorlat: térdelőtámaszban kar- és szalaglendítés törzsfordítással jobbra, majd balra.
- Kargyakorlat: terpeszállás, karkörzés előre, hátra váltott karral, szalaggal a kézben.

Dicsérettel, pozitív megerősítéssel serkentem a gyerekeket az örömteli mozgás végzésére. Ha sok az előkészítő gyakorlat, szükség szerint módosítok.
A feladat után a szalagok összeszedése egy kosárba.

I/c Rávezető gyakorlat:

- Mászás akadályok közbeiktatásával (pad, zsámoly, szőnyeg).
Erkölcsi nevelés lehetősége: a szabály betartásának segítése pozitív megerősítéssel.
Figyeljenek társaikra az eszközök használata során.

II/a Főgyakorlat:

- Mászás rézsutos Greiswald lapon, mélyugrás szivacs szőnyegre.
- Kifeszített gumiszalagok alatt bújás, felette mászás ritmikusan váltakozva.
Erkölcsi nevelés lehetősége: a szabály betartásának segítése dicsérettel, pozitív megerősítéssel. Figyeljenek a felnőtt irányítására, a lassabban mozgó társaikra.

II/b Játék: Hídépítő fogó

- Erkölcsi nevelés lehetősége: a szabály betartásának segítése pozitív megerősítéssel. A fogó kiválasztásakor utalok a szabályt betartó játékára.

III. Levezetés:

- Járás föl-le lépegetéssel,
- Játékos légzőgyakorlat végzése.

Bérciné Berke Szilvia
Gondviselés Óvoda, Fót

3. Vázlat

Időpont: december

Korcsoport: 5 – 7 (8) évesek

Anyaga:

- Járás, futás és mászás közben babzsák csúsztatása különböző alakzatokon, bottal.

Nevelési cél:

- Önfegyelem fejlesztése.
- Versenyjáték során az ellenfél tisztelete.
- Egymás megbecsülése, az egymásra utaltság átérzése, az alkalmazkodás gyakorlása.

Feladat:

- Szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése: babzsák csúsztatás bottal; formák lekövetése kézzel, lábbal.
- Finommotorika fejlesztése: a karok izmainak ellentétes irányú és megfelelő erejű mozgásával; botfogás új fogásmódokkal.
- Alaklítás fejlesztése: azonos mintázatú babzsákok megtalálása; alakzatok lekövetése mozgással.
- Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére az eszközök használata során, és a foglalkozás alatt

Módszerek:

Magyarázat, utasítás, bemutatás, hibajavítás, cselekedtetés, ellenőrzés, értékelés, buzdítás, dicséret, pozitív megerősítés.

Eszközök:

Babzsákok (2-2 db azonos mintázatú), 1 m-es tornabotok, talajra ragasztott alakzatok.

Szervezési feladatok:

Eszközök előkészítése.

I/a Járás:

A vonalakon sarkon, lábujjon váltva, babzsák tartása a test mellett jobb, illetve bal kézben, (hüvelyk- és mutatóujj között tartva).

Erkölcsei nevelés lehetősége: Önfegyelem fejlesztése.

I/b Futás: „TALÁLD MEG A PÁRJÁT!” (futójáték, azonos mintázatú babzsák megtalálása)

Erkölcsei nevelés lehetősége: Az egymásra utaltság átérzése, az alkalmazkodás gyakorlása.

- Az azonos mintázatú babzsák tulajdonságának megtalálása, megállás egymással szemben.
- Babzsáktartás egymás 2-2 tenyere közé szorítva, egymás 2-2 válla közé szorítva.
- Zsugorulásban egymás 2-2 talpa közé szorítva.
Erkölcsei nevelés lehetősége: Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére az eszközök használata során.
Egymás megbecsülésére nevelés.

I/c Gimnasztika:

- Terpeszállás, oldalsó középtartás, babzsák a fejtetőn, törzsfordítás jobbra, balra.
- Hanyattfekvés térd közé szorított babzsákkal, felhúzott térdel, talp a talajon, kar rézsútosan a talajon: fellendülés zsugorulásbe, homlokkal térdérintés.
- Guggolótámaszból csípőemelés térdnyújtással, föl majd vissza.
- Hanyattfekvésben lábnyújtás föl, térdhajlítással le, babzsák-egyensúlyozás a talpon.
Erkölcsei nevelés lehetősége: Önfegyelem fejlesztése.
Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére az eszközök használata során.

II/a Főgyakorlat:

- Futás végig a vonalakon (babzsák jobb kézben).
- Mászás közben babzsáktolás 2 kézzel a vonalakon.

Szervezés: gyakorlás végeztével folyamatosan elveszik a botokat.

- járás közben babzsáktolás bottal a vonalakon.
- járás közben babzsákhúzás bottal hátrafelé haladással a vonalakon.

Szervezés: párkeresés után a párok egyike kiteszi a babzsákját.

- járás párokban, 1 babzsák vezetése 2 bottal a vonalon.
Erkölcsei nevelés lehetősége: Vigyázzanak maguk és társaik testi épségére az eszközök használata során.

II/b Játék: „SORVERSENY”

Három oszlopban felállás a vonalak végeinél. „Rajt” vezényszóra a csapat minden tagja egymás mögött haladva bottal végigtolja a babzsákot a vonalakon, majd jobbra kanyarodva visszatolja a kiindulóhelyre. Győztes az a csapat, amelyik rendezetten, elsőnek ér a helyére. (A játék során mind a három csapat minden vonalon versenyezzen.)

Erkölcsei nevelés lehetősége: Az ellenfél tiszteletére nevelés a versenyjáték során.

II/c Játék: „KROKODILFOGÓ” (átfutó fogójáték)

A gyermekek a két szélső vonal mögött helyezkednek el, a „krokodil” a hullámvonalon. Mindenki saját belátása szerint igyekszik átjutni a túlsó partra. Akit megfogtak, kiáll a játékból. 10-3 bennmaradó játékosig játszható.

Erkölcsei nevelés lehetősége: Elfogadás, önfegyelem fejlesztése.

III. Levezetés: Járás terpeszállásban a vonal két oldalán.

Dudásné Popovics Angéla
Szent László Óvoda, Kisvárda

Erkölcsei nevelést segítő, agressziót levezető játékok

A cica és az egerek

A gyerekek kötetlenül futnak a teremben. A fogónak kijelölt társuk a pedagógus mellett helyezkedik el. Jelre a fogó elindul, és anyai társát fogja meg, amennyit tud.

Variációk:

- A fogó egyik kezében lehet cicabáb.
- Az egerek számára elkülönítünk egy helyet, egy „házat”, ahová menekülhet.
- Az lesz a fogó, akit megfognak.

Békák a tóban

A gyerekek körben helyezkednek el kézfogással. Középen áll féllábon a „golya”. A körben elhelyezkedő gyerekek körben sétálnak, és közben mondják: „Béka, béka, brekeke, megfognál, ha lehetne...” Utána futva menekülnek a teremben meghúzott két vonal mögé. Az lesz az új „golya”, akit megfognak.

Gyertek haza libuskáim

Az ismert játékkal.

Bombázó gurítással

A játékteret középen kb. 3 m-es sávval választjuk el. A csapatok a saját térfelükön helyezkednek el. Minden csapatnál azonos számú labda (5-6 db) legyen. A sáv közepére a két csapattól egyforma távolságra egy 1 kg-os medicinlabdát helyezünk. Jelre a gyerekek a labdákkal megcélozzák a medicinlabdát, és gurítással próbálják átjuttatni az ellenfél térfelére, akik ugyancsak a labda gurításával próbálják azt megakadályozni. Lehet időre játszani, vagy meghatározni, hogy meddig guruljon a medicinlabda.

Féltek-e a medvétől?

A játékterületen egymástól 8-10 m-re két vonalat húzunk. Az egyik mögött helyezkednek el a gyerekek, a két vonal között pedig a fogó. A fogó hangosan kérdezi: „Féltek-e a medvétől?” A gyerekek hangosan válaszolják: „Nem félünk!” – és futással igyekeznek a szemben lévő vonal mögé. Akit a fogó megfog, az lesz az új medve.

Kakasviadal

Az ismert játékkal.

Kakasviadal guggolásban

Két csapatot alakítunk. A csapatok 1-1 tagja küzd egymással. A párok egymással szemben, guggolásban helyezkednek el, karjukat előre nyújtva, nyitott tenyerükkel igyekeznek az ellenfelet egyensúlyából kimozdítani. Vagy elesésre kényszeríteni. Az győz, aki megmarad a guggolásban.

Vadszamár

Páros játék, tehát párokat választunk ki, lehetőleg hasonló testalkatúakat. Az egyik négykézláb áll (ő a vadszamár), a másik a szamár hátára ül úgy, hogy a lábával átkulcsolja a szamár derekát, kezét pedig csípőre teszi. A szamár le akarja vetni hátáról a lovast, ezért törzsével mindenféle mozgást végezhet, de a kezének, lábának a földön kell maradni. Nem emelkedhet, vagy állhat fel. Az győz, akit a szamár nem tud levetni a hátáról.

Ki a legény a körben?

Rajzolunk egy nagy kört, akkorát, hogy mindenki kényelmesen beférjen. A játékosok karba kulcsolt kézzel állnak a körben, s a játékvezető jelére párt választanak, akit igyekeznek a körből kitolni. Ha valakit kitoltak, az kiáll, a másik pedig addig vár, míg valaki pár nélkül marad, s azzal áll párba. A játékosok nem lökdösődnek, hanem tolják egymást. Az győz, aki utoljára marad a körben.

Körszakítás

Köralakítás erős kézfogással, csuklófogással. A játékvezető jelére mindenki húzza szét a kört, amíg valahol elszakad. Ahol elszakad, ott a két játékos kiáll, a többiek pedig bezárják a kört. Újabb húzás után ketten ismét kiállnak, a kör szűkül. Akik utoljára maradnak, azok győznek.

A Szikszói Nevelési Tanácsadó pszichológusa Ibrányi Imre ajánlása alapján jegyezte le:

1. Sétálunk körbe egy teremben.

- El kell kerülni egymást,
- Ütközni kicsit (milyen érzés?)

2. Metró (milyen nyomás alatt lenni?)

Egy gyermek ül középen, és kettő mellette egymással szemben. Jelre nyomni kezdik a középen ülőt.

- Milyen nyomás alatt lenni?
- Milyen nyomni valakit?

3. A gyerekek körben állnak terpeszben, úgy, hogy lábfejük összeérjen. Középen áll egy gyermek labdával. Megpróbálja a gyerekek lába alatt kigurítani a labdát.

4. Kocka építés

A vállalkozó gyermek eldöntheti, hány darab kockát vállal felépíteni (5-6-7-8) Bekötött szemmel kell építenie úgy, hogy ne dőljön le. Két gyermek irányítja az építést. Az egyik a „jóakaró” a másik gyermek a „rosszakaró”. Ők adják az építéshez az instrukciókat. Aki jót akar, azt mondja, aki rosszat, az olyan utasítást ad.

Gyűjtötte:

Molnárné Szacsuri Emese
Szikszó, Bethánia Óvoda

Ajánlott és felhasznált irodalom:

- Az esztendő nevelőmunkája keresztény szemmel a néphagyományok tükrében – Hazánk Könyvkiadó, Győr 1995.
- Babicz Pálné: Valláserkölcson alapuló óvodai nevelés, Megyei Pedagógiai Intézet, Nyíregyháza, 1993.
- Balázsné Szűcs Judit: Miből lett a cserebogár? – Szort Bt Bp. 2001.
- Balázsné-Szaitzné: Szabadon, játékosan, örömmel – Szort Bt Bp. 2003.
- Békés – Dalos: Újszövetségi szentírás. Bencés Kiadó és Terjesztő Kft, Pannonhalma, 1999.
- Csillagoknak teremtője – Óvónők Kiskönyvtára 2. Márton Áron Kiadó 1993.
- Dankó Ervinné: Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában – Okker Kiadó
- Dr Diós István: A szentek élete. Szent István Társulat, Budapest, 1990.
- Dr. Gósy Mária: Beszéd és beszédviselkedés az óvodában. – Tanszer-Tár Bt. 1993.
- Dr. Ranschburg Jenő: A világ megismerése óvodáskorban. OKKER, Budapest 2002.
- Dr. Teleki Béla: Az ünneplés művészete – Forrás Egyesület, Debrecen 1992.
- dr. Balázsné Szűcs Judit: A gyermekközpontú vizuális nevelés – Szort Bt. Bp. 2005.
- F. Földi Rita: A pszichikus fejlődés problémái. OKKER, Budapest, 1999.
- Farkas Endre: Erkölcs, érték, nevelés. Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
- Fésűs Éva: Ezüsthegedű. Szent István Társulat, Budapest, 1991.
- Forrai Katalin: Jár a baba, jár ... - Holnap Kiadó Bp. 2004.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában. Editio Musica Budapest, 1991.
- Grolyóné Szabó Éva – Szerepi Imréné: Jézus hív és vár. KPSzTI, Budapest, 2003.
- Gryllus Vilmos: Dalok (kottás füzet) – Treff Kft. 1992.
- Gryllus Vilmos: Dalok 2. - Treff Kft. 1998.
- Gryllus Vilmos: Maszkabál – Treff Kft. 2003.
- Gyurkovics Mária – Eisenbarth Kriszta: Isten gyermekei vagyunk. Jel Kiadó
- J Lőrincz Gitta: Tudtad, hogy tehetséges vagy? – Szort Bt. Bp. 2001.
- Jelenits István: Küldetésben, Új Ember Kiadó, Budapest, 2000.
- Jertek énekeljünk – gyermekénekek – Vasárnapi Iskolaszövetség Bp. 1990.
- Kerényi György: Gyermekjátékdalok – Zeneműkiadó Bp.
- Kerényi György: Jeles napok dalai – Zeneműkiadó Bp.
- Kicsiny kis fény – gyülekezeti énekeskönyv – Bridge Mission Society Bp. 2001.
- Lázár Endréné-Kőrösiné: Karácsonyi varázslatok – Különleges rajztechnikák – Szalay Könyvkiadó 2005.

Liturgikus dallamgyűjtemény I. – Fővárosi Pedagógiai Intézet 1999.

Menjünk mi is Betlehembe – Adventi és karácsonyi készülődés – Háttér Lap és Könyvkiadó, Bp. 1990.

Origami – Keresztény Ünnepeink 1.2. – Kricskovics Zsuzsanna –Kecskemét 1997.

Orossné Seper Ildikó: Óvodások hitre nevelése – Óvónők Kiskönyvtára 4. Márton Áron Kiadó 2003.

Pappné Farnadi Tamara: „Tücsök koma hegedül...” – Zenei naptár óvodáknak – Győr 1996.

Perlai Rezsőné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája. Okker, Budapest,

Porkolábné Dr Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában. Alex-typo Kiadó és reklámiroda Bt. 1992.

Porkolábné Dr Balogh Katalin: Komplex prevenciós óvodai program. Volán Humán Oktatási és Szolgáltató RT. 1997.

Száz ötlet, száz játék – Játékos barkácskönyv – Cicero 1993.

Száz új ötlet, száz új játék – Játékos barkácskönyv - Cicero 1994.

Szerepi Imréné: Lelki beszélgetések óvodások számára. Szent Gellért Kiadó és nyomda, Budapest, 1998.

Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.

TARTALOM:

Előszó:.....	3
Ajánlás:.....	4
A témához kapcsolódó ó– és újszövetségi szentírási lelőhelyek	6
I. AZ ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉKOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI KATOLIKUS ÓVODÁINKBAN	7
Az ének, zene, énekes játékok és a vallásos és erkölcsi nevelés komplex megvalósulása a különböző korcsoportokban	9
Mintavázlatok:.....	16
1. Vázlat	16
2. Vázlat	18
3. Vázlat	20
II. A VERS, MESE MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN	22
A vers, mese területeibe beépülő vallásos és erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban	24
Mintavázlatok:.....	34
1. Vázlat	34
2. Vázlat	36
3. Vázlat	38
III. A RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN	40
A rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységformáiba beépülő vallásos és erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban	41
Javasolt vallásos témák feldolgozásának lehetőségei, és néhány ötlet a rajzolás, mintázás, kézi munka területén	45
Mintavázlatok:.....	48
1. Vázlat	48
2. Vázlat	50
3. Vázlat	52
IV. A MOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEGFŐBB IRÁNYAI ÉS ELVEI A KATOLIKUS ÓVODÁKBAN	54
A mozgás tevékenységformáiba beépülő erkölcsi nevelés a különböző korcsoportokban.....	55
Mintavázlatok:.....	61
1. Vázlat	61
2. Vázlat	63
3. Vázlat	65
Erkölcsi nevelést segítő, agressziót levezető játékok.....	67
Ajánlott és felhasznált irodalom:.....	69